Joukkoristiside

TUNTURILATU

LAPINKÄVIJÄIN LEHTI ★ JULKAISIJA TUNTURILATU RY. N:o 1/1968

Kuvassamme on poroerotus menossa Hammastunturin pohjoispuolella olevan Aittajärven rannassa.

Merkin paikka

Viime susivihkiäisten yhteydessä kokoontuivat harmaaturkit yhteen repimään yhteisiä pihvejä ja tässä yhteydessä tuli puhe siitä, missä tunturisuden merkki oikeastaan pitäisi olla. Yksi pitää sitä hihassa, toinen rinnassa, yksi keskellä rintaa, toinen rinnan pielessä jne. Päätettiin, että katsotaan, mikä paikka olisi sopivin ja tehtäisiin asiasta oikein sääntö. Lopputulos on tämä:

— Susimerkkiä ei panna mihinkään repun kylkeen. Se pannaan rintaan siihen paikkaan, mihin se vetoketjujen ja taskujen mukaan parhaiten asettuu ja jos nyt sattuu olemaan niin, että asianomaisella on jokin erikoismerkki, kuten "latuneuvoksen" merkki, jonka hän haluaa pitää rinnassaan, olkoon susimerkin paikka tällöin vasemmassa hihassa.

Pyydetään orjallisesti noudattamaan.

Lappiin poroerotuksille?

Monen mieli tekee Lappiin juuri poroerotuksille, mutta mihin päin mennä ja milloin.

Ensimmäisen kerran porot kootaan kesäaikana kesä—heinäkuulla. Vaatimet vasoineen viedään merkintäaitoihin, joissa osa vasoista merkitään emänsä korvissa olevaan poromerkkiin. Tämän jälkeen ne taas hajaantuvat lihomaan monista syyskesän herkuistaan sienistä, marjoista ym:sta.

Jatkoa sivulla 8

Lapin selkosille ja tuntureille

TUNTURILATU on Suomen Ladun jäsenyhdistyksenä erikoistunut nimensä mukaisesti tunturihiihtoon. Sen vaativin muoto on eräretkeily Lapin selkosilla ja tuntureilla.

Esi-esiemme jokapäiväisestä työstä on tullut meille tavoiteltu harrastus. Osa erämaasta on vielä samanlaista meille, kuin se on ollut heillekin. Tarkoitus, välineet ja aika ovat muuttuneet!

● **ERÄRETKIÄ** on monenlaisia, esim. kalastus- ja metsästysretkiä. Tunturilatu r.y.:n arvonimien sääntötulkinnoissa määritellään tunturieräretkeksi retki, "joka varustautuneena suoritetaan asumattomassa tunturiseudussa ja kestää vähintäin kuus vuorokautta". Tunturisusi-arvovaatimuksissa on eräänä positiona, että: "on tehnyt ainakin 150 km pituisen tunturieräretken". Johtajasudeksi aikovan on "venytettävä" eräretkensä pituus ainakin 300 km. Tällaista retkeä kutsutaan ns. susivaellukseksi. Suvivaellus on näin ollen tunturisusien "kypsyyskoe" seuraavaa arvoastetta varten. Kuitenkin susivaellusten osanottajista on osa "vihkimättömiä susia", kuntonsa kokeilijoita, onhan osanotto vapaa kaikille.

Koska tämäntapaisista retkistä tiedotetaan yleensä vain jäsenjulkaisuissa, s.o. Latu- ja Tunturilatulehdissä, ovat osanottajat olleet poikkeuksetta Latuyhdistysten jäseniä, järjestäytyneitä retkeilijöitä.

Yhä useampi henkilö hakeutuu loma-aikoinaan Lappiin, myös eräretkille. Tämä edellyttää eräretkiä ja retkien johtajia, kansanomaisesti sanottuna "vetäjiä".

Vetäjien "kouluttaminen" on Tunturiladun (-ja Suomen Ladun) koulutustoiminnan eräs tavoite.

Tämän päämäärän saavuttamiseksi on osaltaan luotu mainittu tunturisusijärjestelmä. Susivaellus on osa siitä. Se ei kuitenkaan ole opettajan ja oppi-

Jatkoa sivulla 12

Knorr keitot ja risotot ovat kevyttä kannettavaa pitkilläkin eräretkillä. Ja silti syötte hyvin ja maukasta. Yhdestä pakkauksesta kiehautatte vain vettä lisäten nopeasti ja vaivattomasti 4. isoa kupillista. Valitkaa herkullisesti maustettuja risottoja:

Herkkusieni
RisiBisi
Tomaatti

tai vieläkin kevyempiä pussikeittoja 12 eri laatua.

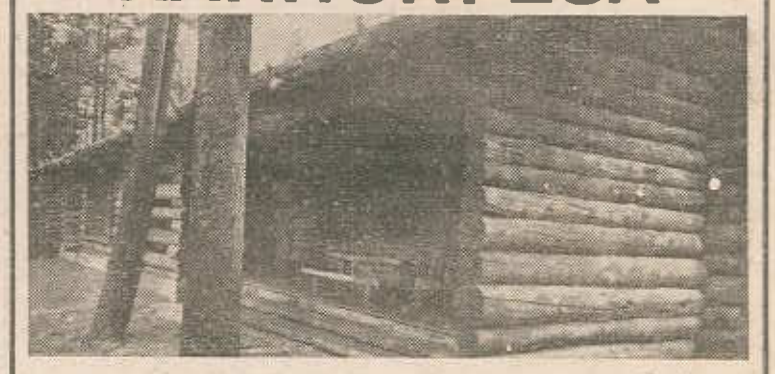
Täydellinen ateria retkilläkin Knorr-tuotteilla.

Laturetken parhain ateria

Knorr

LAPPI
POLAR
KARHUNPESÄ

Hotelli Polar tarjoaa Lapinromantiikkaa ja vieraanvaraisuutta. Tervetuloa Polarin erämaapirttiin ja verrattomiin hiihtomaastoihin. Vuokraamme majaa myös seurueille kokouksia ym. tilaisuuksia varten. Tiedustelut hotellin portieerille.

HOTELLI
polar

Rovaniemi, Valitakatu 3 Puh. 3751, Telex 37-246

TUNTURILATU ry

Johtokunta:

Puheenjohtaja Yrjö Pitkänen. Varapuheenjohtaja Bjarne Lampen. "Organisaattori" Toivo Harjanne. "Esteetikko" Hannu Hiltunen. Paavo Kihlberg, Eeva Ratia. Sihteeri Hilkka Repo, Neulapadontie 5 D 35 Helsinki 92. Puh. k. 332 659. Antero Tarvainen, Esko Venäläinen. Rahastonhoitaja Eero Lilja (Suomen Latu).

Jäsenlehti 'Tunturilatu

Toimittaja Erkki Wiksten, Siilitie 1 A 242 H:ki 80 Puh. k. 788 947.

Naistoimikunta:

Kokoonkutsuja Kirsti Päivärinta, Pietarink. 19. H:ki 14. Puh. k. 631 531.

Susikyrön rakennustoimikunta:

Puheenjohtaja Antero Tarvainen, Takojantie 7 B 11. Tapiola. Puh. k. 465 572. Arkkitehtijäsen Ensio Louhiluoto (Joensuu). Rakennusmestarijäsen Pentti Koskinen (H:ki). Rakennusmestarijäsen Matti Haikonen (Kuusaa). Prita Saloriutta (H:ki), Väinö Friman (Lahti), Pentti Tiilikainen (Lahti), Tuure Kairaneva (Kotka), Paavo Rannikko (Turku).

Susikyrö, seuran tunturimaja, os. Raattama Ylikyrö.

Majan isäntä Ossi Issakainen, Muonio, Radio- ja TV-liike.

Susivaliokunta:

Puheenjohtaja Ville Rantala, Teljäntie 5 C H:ki 35. Puh. k. 452 127. Sihteeri Siiri Kostamo, Rajamäki. Puh. k. 201 241. Bjarne Lampen, Tuure Saarinen, Toivo Harjanne.

Ivalonjoen sillanrakennustoimikunta 1968

Dipl.ins. Yrjö Pitkänen, Kytöpolku 2, Tapiola. Puh. k. 462 364. Insinööri Paavo Kihlberg, insinööri Pauli Rautama, teknikko Esko Venäläinen.

Alppikerho

Puheenjohtaja Erkki Koivu. Sihteeri Anneli Peltonen, Alkutie 27, Pakila. Puh. k. 749 263.

Tunturikerho KUOKTE (2) Hyvinkää

Puheenjohtaja Pekka Järvinen. Sihteeri Anja Pajunen, Ridasjärvi, työlaitos.

Tunturikerho KOLMBMA (3) Tampere

Puheenjohtaja Yrjö Suuniittu. Sihteeri Väinö Martikainen, Tesomajärvenkatu 8 B 9, Rahola. Puh. k. 41 390.

Yrjö Kohonen

Tuonen viikatemies ei katso kulkiessaan fyysisen kunnon eikä muita rajoja. Niinpä sen leikkaamaa viljaa on vuoden 1967 aikana tunturisusienkin jäsenistä kaatunut hyvinkin paljon. Joulukuun puolivälissä tuli tieto rovasti Yrjö Kohosen äkillisestä poismenosta.

En tiedä milloin Yrjö Kohonen joutui tunturillakävijöiden joukkoon. Varsinaisesti tulin hänet tuntemaan 1949 Hetassa sanomalehtimiesten kurssilla ja jota kurssia jatkettiin Haltian matkalla. Mutta verenperintöä on ollut jo aikaisemminkin, sillä hän oli jo ennen sotia innokas partiolainen, kirjoittaen partiokirjojen lisäksi mm. muutamia nuorten seikkailukirjoja. Parin viime vuosikymmenen ajan hän avusti Latu-lehteä ja viimeinen kirjoitus ilmestyi Joulu-Ladussa hänen kuolemansa jälkeen.

Tunturisusiluettelossa hänen nimensä esiintyy numerolla 18. Nyt on Yrjö Kohosen vakaa ja tanakka olemus siirtynyt niille eräladuille, joille hän koko elämänsä oli pyhittänyt.

Saanen tässä yhteydessä, tunturilaisten joukkoon yhtyen, erätoveriani, avioliittoon vihkijääni sekä lasteni kastajaa muistaen siteerata Yrjö Kohosen luonnetta kuvaavana ensimmäisen lauseen hänen kirjoituksestaan Joulu-Ladussa 1961:

"Siinähän se oikeastaan latujen ja polkujen viehätys on — hiljaisuudessa".

JONNE SAASTAMOINEN

Eva Tigerstedt

Eva Tigerstedt, eräs Tunturilatu ry:n perustajista, on ehtinyt maallisen latunsa päähän.

Jo Tunturiladun ensimmäisistä vuosista lähtien otti Eva Tigerstedt aktiivisesti osaa yhdistyksen eri työmuotoihin. Sudenpesän rakentajat muistavat "Tiikerin" tarmoa ja hyväntuulisuutta. Tunturiladun johtokunnan jäsenenä hän antoi oman arvokkaan panoksensa latuaatteen hyväksi. Sen ajan johtokunta vielä elävästi muistaa kokousta, joka pidettiin Hyvinkäällä, missä nautittiin Evan herttaisesta vieraanvaraisuudesta ja aidosta savusaunasta.

Hyvinkäälle Eva Tigerstedt perusti latuyhdistyksen, joka hänen johdollaan sai paikkakunnalle valaistun ladun, mikä lienee ensimmäinen maassamme. Ja vielä nyt on Hyvinkäällä käynnissä kansanhiihdot, jotka kantavat Tiikerin nimeä.

Tunturisusi Eva oli käynyt lukemattomia kertoja Lapissa ja varsinkin Kilpisjärvi oli hänen sydäntään lähellä. Eva Tigerstedt oli harvinaisen hienostunut persoonallisuus, jota latulaiset kunnioituksella muistelevat.

Imatran Lapinkävijät ry. toiminut 16 vuotta

Pienestä Lapinkävijäin kerhosta on paisunut näiden kuudentoista vuoden aikana arvostettu ja toimintavireä lapinkävijöiden joukko, jonka "vetäjänä" oli lähes kymmenen vuotta ikäsusi Olli Pesonen ja jonka peräsintä nyt hoivailee Erkki Haloren.

Saariselkä on aina ollut Imatran Lapinkävijäin sydäntä lähellä. Onhan Muorravaarakan ruoktu heidän aikaansaannoksiaan sekä monet muut tempaukset ja uraa uurtavat aloitteet kuten v. 1959 Lapinkävijäin Metsähallitukselle tekemä esitys Saariselän varaamiseksi erikoisesti eräretki alueeksi. Toivoa vain saattaa että tämäkin aloite tulisi huomioidukmeidän kaikkien retkeläisten iloksi.

Imatran Lapinkävijät on Suomen Ladun jäsenyhdisys, joka aikaisempina vuosina toimi Imatran Ladun alaisena kerhona, kunnes sen toiminta laajeni, niin että se rekisteröitiin omaksi yhdistykseksi.

Ollin täyttäessä 60 v. 17. 10. -67 kutsuivat Imatran Lapinkävijät Hänet kunniajäsenekseen, näin osoittaakseen kunnioitustaan ansioituneelle, oikean tunturihengen omaavalle pitkäaikaiselle puheenjohtajalleen. Lapinkävijät julkaisevat omaa lehteään josta seuraava lainaus: "Tänään merkkipäivänäsi Imatran Lapinkävijät ryhtyä on ilo kutsua Sinut kunniajäsenekseen, kunniajäsen käsitettynä siten, että on meillä mitä suurin kunnia omistaa Sinun kaltaisesi jäsen — toimiva jäsen. Ole hyvä ja ota vastaan tätä asiaa koskeva 'ylispainettu' julistus. Ja että lapinmatkat eivät jäisi nojatuolimatkoiksi, haluamme ojentaa Sinulle kunnon jalkineet, joissa kelpaa tarpoa, arvannet kyllä missä. Ja milloin et voi tarpoa Lapissa, niin voit ainakin lapikkaissa."

E—o

Ivalonjoen siltatalkoot

on päätetty pitää tulevana kesänä ajalla 22. 7. — 4. 8. 1968. Kokoontuminen Kiilopään koulutuskeskukseen 20. 7. Siitä lähtee yhteiskuljetus 21. 7. Kutturan suuntaan, josta patikoiden perille. Majoittuminen talkoiden aikana historiallisessa Kultalan rakennuksessa tai omissa teltoissa. Naistoimikunta on luvannut huolehtia muonituksesta talkoiden ajan.

Ennakkoilmoittautumiset Suomen Latuun, Helsinki 13, Korkeavuorenkatu 25 a tai puh. 634 064 heinäkuun 1 päivään mennessä.

Noin kaksi viikkoa ennen talkoita lähetetään ilmoittautuneille tarkemmat ohjeet talkoista.

Herke

Maailmankuuluja pujotteluhiihtokenkiä — ja muita ensiluokkaisia hiihtovälineitä ja -tarvikkeita.

URHEILUOSASTO 2 KERROS

STOCKMANN

Kymmenvuotiaat Tunturiharakat

TUNTURIHARAKAT ovat toimineet kymmenen vuotta. Alkuvuodet menivät rekisteröimättä ja rekisteröitynä yhdistys on ollut vuodesta 1960, jolloin asiat ja aate sen vaativat. Harakkaparvi on suljettu joukko, joka koostuu noin 25 ympäri maan pyrähtelevästä "yksilöstä". Seuran kotipaikka on Helsinki ja sieltä parven lentoa ohjailee Kauko Tervo, "Vanhin" ja "varvanhin" Rovaniemeltä.

Harakat ovat talkoovoimin rakentaneet oman "Harakan pesän" saunoineen suuntaan Karigasniemi Suoppajärvi. Harakoilla on myös oma varsin idyllinen "Hlupi" Helsingissä. Sen suojissa useat lapinaiheiset tarinat ja esitelmät on julkituotu. Harakat julkaisevat omaa jäsenlehteä "Harakannauru", joka ilmestyy tarpeen mukaan.

Parven pääasiallisena tavoitteena ovat olleet jo saavutetut tavoitteet ja toiminta "halujen mukaan".

Parvi ei suosi viitoitettuja reittejä Lapissa eikä massojen liikehtimistä, vaan haluaisi säilyttää koskemattoman erämaan.

Onnittelemme kymmenvuotiasta.

☐ YLLÄS-tunturille rakennetaan parhaillaan tietä. Ylläksestä tulee siten samanlainen kuin Kaunispäästä.

☐ KESÄNGIN uumenista löytyy kuulemma uraania ja sitä käydään ennen pitkää louhimaan. Äkäslompolosta tulee siten uraanikylä.

Ron BACARDI

BACARDI & CO:n REKISTERÖITY TAVARAMERKKI

MAAILMAN MERKKI

tuota en tiennytkään ...että E-osuusliikkeen asiakkaana voin osallistua myös laadunvalvontaan

Täyttämäni arvostelulomake vie perille arvostelut ja toiveet

KULUTTAJIEN E OMISTAMA

TERVETULOA E OSTOKSILLE

Vauhti voittoon vie Kaksoisvoitto VAUHTI-voiteilla Suomen mestaruuskilpailujen 50 ja 30 kilometrillä

Suomen mestaruuskilpailuissa viime talvena voittajat käyttivät VAUHTI-voiteita, saavuttaen 50 ja 30 kilometrin kaksoisvoittomatkan voiton. Vierumäellä jen lisäksi 15 kilometrin pikasuoritettu puolueeton vertaileva tutkimus neljän suositun suksivoidemerkin kesken osoitti, että VAUHTI-voiteet ovat pidon ja luiston suhteen omaa luokkaansa. Nyt ovat myös VAUHTI-liisterit yhtä korkealuokkaisia. VAUHTI: täydellinen valikoima voiteita vesikelistä paukkuvaan pakkaseen.

VAUHTI VOITTOON VIE

Aulis Tolsa
Jyväskylä
Puh. 33 149

Viuhkaa Virtasilla

Lapin kiveliössä taivallellessa ei pitäisi koskaan unohtaa myöskään kiviä. Semmoisia kiviä nimittäin, joita kannattaa pistää reppuunsa matkamuistoina kotiin tuotaviksi. Semmoisesta muistosta on näetsen, kun hyvin sattuu, iloa loppiäksi ja vielä seuraaviinkin sukupolviin asti.

Tätä kivien katselua ei kannata harrastaa rikastuminen mielessä, ei niitä niin paljon missään ole. Mutta muistoksi. Siihen tarkoitukseen Lapissa on koreita kiviä, paljonkin.

Kultamiehiä tulilla niihin aikoihin, jolloin hippua löytyi vaihtelevalla onnella enemmän ja vähemmän.

KIVIÄKIN KANNATTAA KATSELLA

LEMMENJOEN korundit ja granaatit ehkä jokainen tuntee, ainakin nimeltä. Joku lie kuullut puhuttavan myös Kittilän jaspiksesta. Mutta Lapin kairoilta voi tavata runsaasti muunkinlajisia korukiviä.

Korundeja on Suomessa tavattu paitsi Lemmenjoella, Savonrannan pitäjässä ja seitsemisen vuosikymmentä sitten Helsingissä Neitsytpolun varrella erään talon perustuksia louhittaessa. Enempää Savonrannan kuin Helsinginkään korundeista ei ollut korukiviksi. Eivät ole Lemmenjoenkaan korundit enimmäkseen järin häävejä. Ainuttakaan ei ole toistaiseksi löydetty täysin kirkasta. Mutta parhaimmillaan niihin hiottaessa ilmestyy kuusisakarainen tähtikuvio, ja kun näin käy, silloin on jo käsissä nimikuulu Lapintähti, joka kelpaa isoistenkin eläjäin sormukseen tai rintarossin somisteeksi.

Korundeja on meillä tavattu näistä kolmesta seudusta. Mutta niitä voi tavata muualtakin. Se on aina pidettävä mielessä niin korundien kuin muidenkin korukivien osalta.

GRANAATTEJA on Lapin granuliittialueella kaikkialla jokisorassa ja järvien rantahiekassa. Usein joenrantahiekka aivan punertaa granaattisorasta. Granaatti on näet, kovuutensa ohella, kovin haurasta, ja siksi Lapin granaattikiteet vuosimiljoonien mullerruksissa ovat enimmälti särkyneet soraksi. Mutta soran seasta tapaa tuon tuostakin kookkaampiakin sirusia, ja niitä kun saa muutaman, niin jopa on heleähehkuisen korun kiviainekset käsissä. Helsingissä niitä hiotaan, ja sitten sen kuin teettää mieleisensä. Jos itse vielä huuhtelee jostakin joenpoukamasta kiven kehykseksi tarvittavan kullankin, niin jopa on kasassa koru, jota ei saakaan rahalla, vaan vaivalla ja hyvällä onnella.

Mutta on Lapin kairoilla muutakin korukiviksi kelpaavaa. Saariselältä on tavattu irtomukurana amatsoniittiä, viherväpohjaista valkojuovaista maasälpäryhmän kiveä, jota paljon käytetään korukivenä. Kukapa takaa, että sinne on sirottunut vain se yksi ainoa muhkare.

JASPIS tuli jo mainituksi. Kittilän Hanhimaalla ja Kapsajoen varrella sitä on runsaastikin, mutta miksei sitä voisi tulla vastaan moniaalla muuallakin.

Urtasvaarrilta Käsivarren Lapista on muutaman suden käpäliin osunut sinikvartsia. Kun sieltä sattuu silmiin osumaan sellaista, missä ei ole sulkeumina muita aineksia, ja kvartsi on läpinäkyvää, niin johan on kaunista ja harvinaista jalokiveä silloin kotiin tuomisiksi.

Pitkin Saariselän tuntureita tapaa tuon tuostakin irtolohkareina kaunista, lähes lumenkarvaista kvartsia. Siitä saa hopeaan istutettuna hyvin sieviä Lapin muistoja. Jos vielä sattuu löytämään sellaisen kappaleen, missä on lähes vedenkirkkaita ja lumenkarvaisia raitoja rinnan, on käsillä vielä kauniimman näköinen raitakvartsi, josta saa aina vain kauniimpia koruja ammattimiehen käsissä.

Ainakin Vahtamapäällä kerrotaan tavatun myös savukvartsia, jossakin päin Saariselällä myös sinipuna-valkoraitaista ametistikvartsia.

MUUNKINLAISIA koru- ja jalokiviä voi sattua Lapinkävijän taipaleen varteen. Ja sellaisia — samoin kuin edellä lueteltuja mah-

Jatkoa sivulla 6

Kultamies ja koira katsomassa mitä vaskoolin pohjalle jää.

□ ONNITTELEMME susi Olli Virtasta Tapiolasta, joka Ladun kuntosuorituskortilla voitti arvonnassa viikon oleskelun Kiilopäällä. Ollin korttiin oli kertynyt lähes 2000 kävely- ja hiihtokilometriä. Olli on ahkera tunturilatulainen ja oikean tunturihengen omaava j en, joten arpa osui oikealle miehelle.

□ VILLAPAITA-arpajaiset Susikyrön hyväksi pidettiin ja arvat arvottiin. Onni potkaisi arvan n:o 79 ostanutta Risto Virtasta. Arpominen suoritettiin 3. 12. 1967 pakattaessa joulupaketteja Lapin lapsille.

□ RAJAJOOSEPIN asemalla, joka Suomen ja Neuvostoliiton välillä avattiin viime vuoden tammikuussa, ei ole päättyneen vuoden aikana ollut tungosta. Sen kautta matkusti Neuvostoliittoon vain 873 henkilöä ja lähtijöitä oli 863.

Vertailun vuoksi mainittakoon, että Utsjoen päiväliikenne vastasi suurin piirtein Raja-Joosepin kautta kulkenutta vuosiliikennettä. Utsjoella tapahtuikin Suomen ja Norjan rajaliikenteessä nousua 17 henkilöä sekä tulijoiden että lähtijöiden määrästä.

□ RETKEILY JA LEIRINTÄ-lehti on lakannut ilmestymästä ja sen sijasta Suomen Matkailuliitto alkaa julkaista uutta julkaisua, joka korvaa samalla liiton eräitä muitakin lehtiä, nimellä Matkailu ja retkeily.

YKSI kirje ystävälle

Helsinki tammikuussa 1968

Voitko kuvitella, että rinkkani kummasti nitistä ja natista on hajoamispisteessä. Syksyisellä ruskaretkellä se alkoi päivä päivältä yhä enemmän

Kyllähän minä ymmärrän, ettei se Sinulle niin suuria merkitse, mutta minullepa merkitsee. Ajattele nyt, että on kysymys minun rinkastani. Luulen Sinun tietävän, että se on aitoa, yksilöllistä, käytännöllistä, perinteellistä ja parasta mahdollista laatua. Lajinsa valioyksilö siis, aivan niin kuin Sinunkin rinkkasi.

Jotten saisi asiasta vallan suuria frustraatioita aion purkautua Sinulle ihan näin julkisesti. Olethan varmasti itsekin huomannut, että puhuminen auttaa, vaikka vaikeneminen onkin kultaa.

Kuulehan siis, ihan vasiten vaan, miten on asia. Muistathan, että tarina rinkastani alkoi silloin vuonna 0 ja 6 Sompion ajanlaskun mukaan. Silloin kun oli ystävättären kanssa päätetty lähteä etsimään suurta rauhaa ja hiljaisuutta Suopatin savotan ja Pihtijoen itäpuolelta. Kemijoen latvahaaroilta ja Jaurun rantamilta, totta tiedät.

Rinkkani esikuvana oli partiopoikien kehittämä entisen Lapinmiehen kantotelineen muunnos. Asituntija teki sen aivan mittojen mukaan. Kaikenlaiset höysteet sen sijaan muokattiin omakätisesti. Näin rinkastani tuli kevyt kuin unelma. Ilmeisesti iän ja tunnearvon vuosittainen lisäys on kuitenkin aiheuttanut sen, että rinkkani loppuaikoina painoi jonkun verran. Varsinkin ensimmäisenä päivänä ja ensimmäiselle tunturille noustaessa. Niin ja silloinkin, kun yhtenä päivänä patikoidaan 10 tuntia ja risat, tai kun suksen alle joka askelmalla muodostuu sellainen metrin korkuinen lumikerros. Tavallisesti rinkkani ei siis paina. Ei taatusti ainakaan silloin kun on kysymyksessä vaelluksen viimeinen päivä ja kun suunnitellaan, miten voitaisiin nopeasti käväistä maalikylissä täydentämässä muonavarastoa ja lähteä takaisin kairaan.

Muistat varmaan, että rinkkani on alusta lähtien herättänyt ansaittua huomiota. Aina silloin tällöin on sattunut, että kateelliset kämppäkaverit ovat naureskelleet sille. Epäitsekkäämmät lähimmäiset sen sijaan ovat kuvitelleet tajuavansa sen arvon. Olet varmasti huomannut, että rinkka ja minä olemme ymmärtäväisinä hymähtäneet molemmille. Ensimmäisen ryhmän edustajille olemme armeliaasti lahjoittaneet pisaran uutta elämää — nauruhan pidentää ikää. Jälkimmäisiä lienee Pyhä-Pietari siunannut ylimääräisellä plussalla miinuskirjassaan. Kuten huomaat, on kulkumme ollut ansiokasta.

Nyt lienee yhteinen vaelluksemme päättymässä. Kaikki restauraatiokeinot on kokeiltu, mutta mikään ei ole auttanut. Fiksuna ihmisenä olen jo kauan sitten olvaltanut, että jos musta eristysnauha ei auta on tilanne toivoton. Ja nyt ei auta. Ainoa lohdutus on, että viimeinenkin matkamme oli hyvin muistorikas.

Olenkos kertonutkaan Sinulle, että viime syksynä rinkka ja minä teimme mm. pikavisiittimäisen pyhiinvaellusmatkan Sompioon? Että voisin joskus 20—30 vuoden kuluttua kertoa lapsenlapsillesi, minkälaiselta näytti Lokan altaan pohjassa syksyllä -67, vähän ennen kuin vesi lopullisesti peitti Akmeelin haudan ja muut vanhat paikat.

Tulin postiautolla Korvasen entisen koulun pihamaalle. Heitin rinkan seinän vierustalle ja pyöriskelin ympäri taloa katsomassa joka ikkunasta sitä hävityksen kauhistusta, mikä kylässä vallitsi. Talo toisensa jälkeen oli poltettu ja vain palomuuri savupiippuineen oli enää jäljellä. Alkusähinässä rinkka unohtui. Kun ensimmäisen kerran aloin siitä puhua, höristeli korvaslaisen ystävättäreni sulho korviaan ja kyseli kummastellen: "Mikäs se sellainen laitos on?" Siihen ystävätär tokaisi: "No, etkös nyt muista, kun kerroin, että rinkka on härveli, jolla helsinkiläinen kantaa omaisuutensa tunturiin".

Sulhanen on insinöörin planttu ja kotoisin Sallasta. On viettänyt Koillismaassa unohtumattomia viikkoja, milloin mitäkin elukan puolta metsästellen. Rinkkaa vaan ei ollut nähnyt koskaan. Ja sitäkään sulho ei ymmärtänyt, mitä kaikkea rinkkaan pannaan, kun viikoksi lähdetään tunturiin. Kehuskeli vain, kuinka it e kulkee kaksi viikkoa kairassa mukanaan korkeintaan viisi kiloa painava reppu, joka ei ole edes satula sellainen.

Osaatkos kuvitella, että tekniikan ihminen vielä nykypälvänä elää noin takapajuista elämää. Että reppu vain ja viisi kiloa ja kaksi viikkoa. Meikäläisellä sitä sentään on vastaavassa tapauksessa rinkka ja ainakin 25 kiloa.

No, me pääsimme kuitenkin lopulta yksimielisyyteen. Ystävätär ja sulho päättivät rakentaa tunturimajan "sinne jonnekin", jossa autotie päättyy ainakin kymmenen kilometriä ennen mökkiä. Sulho lupasi kantaa repussaan viisi kiloa muonaa vaikka joka päivä, jos tilanne sitä vaatisi. Minulle he molemmat soivat ilon kantaa rinkkaa ja 25 kiloa suolla ja paljakalla, tuulessa ja sateessa, vaikka viisi kertaa vuodessa.

Helpottipa. Kiitos kun jaksoit kuunnella. Jäänpä nyt yksinäni viettämään rinkkani surujuhlaa ja miettimään, miten sen hautaisin. Jo vain, ystävä, sellainen oli asiani.

LEENA HEINONEN

Risto Lounema, luonnontieteen ylioppilas, on tullut tunnetuksi kameramiehenä ja ansioitunut erityisesti auringon valokuvaamisessa. Hän on pistäytynyt myös Lapissa ja poiminut kameraansa mainioita otoksia, jotka ovat parhaillaan näytteillä Rovaniemellä.

Saara Hirvisalo ja Johannes Lauri Rovaniemen taiteilijapalkinnoille

Rovaniemen kaupungin taiteilijapalkintoa oli hakenut neljä henkilöä. Kaupunginhallitus päätti antaa 2.000 mk suuruisesta määrärahasta hakemuksen perusteella puolet tekstiilitaiteilija Saara Hirvisalolle ja hakemuksetta toisen puolen luutyömestari Johannes Laurille.

Luutyömestari Johannes Lauri on syntynyt Kauhavalla 23. 3. 1901 ja siirtynyt jo lähes 50 vuotta sitten Rovaniemelle, jossa käynyt kultasepän opinkin. Vain vähän aikaa hän on toiminut kultaja hopeaseppänä, sillä jo vuonna 1924 hän Samuli Paulaharjun vaikutuksesta kiinnostui luun käyttämiseen materiaalinaan ja siitä on sitten vuosien mittaan kehittynyt kultaseppätaidon pohjalta luutyömestarin taito ja arvo. Johannes Lauri on uranuurtaja poronluisten koriste-esineiden valmistajana, sillä ennen häntä ei Lapissa kukaan valmistanut niitä myyntiin.

Luutyömestari Laurin työntekijäjoukko on ollut monikymmenpäinen ja hänen työnsä ovat tuoneet kultamitalin Suomen Suurmessuilta 1925, 1935, 1950 ja 1955. Hänen esineitään on ollut myös kansainvälisissä näyttelyissä.

Suomen Ladun juhlanäyttely

Suomen pisimmät sukset, Heikki Hasun kultamitalisivakat, Grenoblen joukkueen pukumallit, tavallisen hiihtäjän varusteita ja paljon muuta on esillä näyttelyssä Stockmannin tavaratalossa. Näyttelyn juhlava nimi johtuu siitä, että tänä talvena tulee kuluneeksi 30 vuotta Suomen Ladun ja 60 vuotta Suomen Hiihtoliiton toiminnan aloittamisesta.

Näyttelyn avasi opetusministeri R. H. Oittinen, joka totesi hiihdolla olevan urheilu- ja liikuntakulttuurissa varsin keskeisen aseman ja tehtävän niin kilpaurheilun, kuntoliikunnan kuin liikuntakasvatuksenkin alalla.

— Liikunnan edistämisen näkökulmasta katsoen suomalainen luonto lumineen on kansallinen rikkaus, jos se osataan käyttää hyväksi. Toimenpiteet hiihtomahdollisuuksien monipuolistamiseksi ja kehittämiseksi ovat saaneet viime vuosina kautta maan yhä enemmän huomiota osakseen. Hiihtolatujen raivaaminen, kunnostaminen ja ylläpito on lisääntynyt runsaasti, valaistuja latuja syntyy joka vuosi useisiin asutuskeskuksiin ja erityisiä hiihtokeskuksia on jo nyt valmiina huomattava määrä. Huolimatta siitä, että hiihtomahdollisuudet näin kehittyvät ,on myös tärkeätä opastaa kansalaisia niitä käyttämään ja toisaalta ohjata hiihtovälineiden hankintaa, käyttöä ja huoltuoa. Hiihtoa edistävillä järjestöillämme on tässä tärkeä hiihtokulttuuriamme ajanmukaisena säilyttävä tehtävä.

Kun näyttely on järjestetty tänne Stockmannin tavarataloon, voitaneen palauttaa mieliin myös Grönlannin ylittäjä ikäsusi Erik Pihkalan saavutukset pitkän matkan retkeilyhiihdon alalla. Samoin tasavallan presidentin pitkät hiihtoretket ovat omiaan kilpahiihdon ohella kiinnittämään huomiota hiihtoon ja ennen kaikkea sen merkitykseen kunnon ylläpitäjänä.

Näyttelyn mielenkiintoisia yksityiskohtia ovat mm. vanhan kansan suksimallit: iiläinen ja puolankalainen, tasavallan presidenttien ja kuuluisien kilpahiihtäjien käyttämiä suksia. Erityistä mielenkiintoa herättää yhdistetyn hiihdon kultamitalimiehen Heikki Hasun suksi, joka edustaa viimeistä kokokoivuista kultamitalia voitettaessa käytettyä suksiparia. Esillä ovat myös pisimmät Suomesta löydetyt sukset — 3,17 m.

Koska näyttelyn avauspäivät sattuvat lasten hiihtoviikkoon, esitellään hyvin näkyvästi lasten hiihtokoulutoimintaa.

Päivittäin on mahdollisuus tutustua suksivoiteluun ja erilaisiin retki- ja majamuoniin maistiaisineen. Näyttely on avoinna ensi viikon torstaihin saakka.

□ MARIANPÄIVÄKSI HETTAAN. Lähes kaikki saamelaiset saapuvat silloin Enontekiön kirkonkylään, Hettaan, viettämään suurta juhlapäiväänsä.

□ MAAILMAN HARVINAISIN LINTUKOKOELMA ei saisi jäädä näkemättä keltään Rovaniemellä kävijältä. Lapin linnusto esitetään eloisina, luonnonvaraisina tuokiokuvina. Kokoelma on uudessa kaupungin kirjastossa, joka sinänsä jo on kiintoisa sosiaalisen arkkitehtuurin näyte.

Suomen Ladun eräretket talvella 1968:

SAARISELKÄ:

24. 3.— 2. 4. 1968 10 vrk.
11. 4.—20. 4. 1968 10 "
20. 4.—29. 4. 1968 10 "

Osanottomaksu: 73—68 mk.

OUNAS—PALLASTUNTURIT: -

16. 3.—23. 3. 1968 7 vrk.
23. 3.—30. 3. 1968 7 "
30. 3.— 6. 4. 1968 7 "
6. 4.—13. 4. 1968 7 "
13. 4.—20. 4. 1968 7 "
20. 4.—27. 4. 1968 7 "

Osanottomaksu: 90—85 mk.

HALTI:

20. 4.—29. 4. 1968 10 vrk.
Osanottomaksu: 60—55 mk.

Osanottomaksuun Haltin retkellä sisältyy opastus ja ryhmätapaturmavakuutus, Saariselän retkillä lisäksi yöpymiset, saunat ja ateriat Kiilopäällä ennen retkeä ja retken jälkeen.

OUNAS—PALLASTUNTURIT

Aikaisemman nk. "pienoiseräretken" Hetta—Pallas—Ylläs ohjelmaa on nyt hiukan muutettu. Ylläksen osuus jää kokonaan pois, ja sen sijaan keskitytään retkeilemään Ounas- ja Pallastunturieiden alueella.

Retki alkaa Muonion Kerässiepistä ja päättyy samaan paikkaan, joten ylimääräiset varusteet voidaan jättää sinne säilytettäviksi. Viikon aikana retkeillään olosuhteiden mukaan eri kohteissa, joista mainittakoon Pahakuru, Pyhäkero, Porttikuru, Susikyrö ja Pallashotelli. Majoitus ensimmäistä ja viimeistä yötä lukuunottamatta autiotuvissa.

Osanottomaksu, johon sisältyy majoitus ja ateriat ensimmäisenä lauantai-iltana, sunnuntaiaamuna, perjantai-iltana ja lähtö lauantain aamuna, lounas Pallaksella sekä sauna perjantai-iltana, on jäseniltä mk 90.— ja ulkopuolisilta mk 85.—.

Huom! Kukin retki toteutuu vain sillä edellytyksellä, että riittävä määrä osanottajia ilmoittautuu vähintään 1 kk ennen retkeä.

Latu-retkille

Talven aikana suoritetaan jälleen satoja laturetkiä maan eri puolilla. Seuraavassa muutamia jo nyt tietoon tulleita laturetkiä:

Ahveniston laturetki Parolassa 18. 2.

Eliaksen Hiihto Kajaanissa 24. 3.

Linnankosken Hiihto Askolassa 25. 2.

Lyijyhiihto Lampinsaaressa 3. 3.

Löfvingin hiihto Porvoossa 3. 3.

Napapiirin hiihto Rovaniemellä 17. 3.

Roineen rengas Valkeakoskella 25. 2.

Pirkan hiihto 3. 3.

Saareshiihto Kuhmoisissa 11. 2.

Seitsemän Veljeksen hiihto Nurmijärveltä tai Hyvinkäältä Helsinkiin 25. 2.

Sorsasalon hiihto Varkaudessa 3. 3.

Tahkon hiihto Helsingissä 11. 2.

Tampereen laturetki 11. 2.

Turun laturetki 11. 2.

Vuokatin vaellus 17. 3.

Varkauden pienoislaturetki 18. 2.

MYYMME EDULLISESTI

Saana Trailer-telttaperä-vaunuja

Kannattaa tiedustella:

AUTOKORITEHDAS

HEIKKI TUURI

Forssa. Puh. 916-12 390.

KUOPIO
JA
PUIJO
KUTSUVAT

Loistavat hiihtomaastot
Hiihtohissit
Vierellä kaupunki
huvituksineen

KAUPUNGIN MATKAILUTOIMISTO

Uusi linja-autoasema
Puh. 16 675

Lappiin pääsee mukavasti

– JUNALLA

Junamatka on mukava — päivävaunuissa pehmeät istuimet ja tilaa liikkua — pitkäkin matka taittuu huomaamatta makuu- tai lepovaunussa — ja mikä parasta — junamatka on taloudellinen. Esimerkiksi Helsinki—Rovaniemi 2. luokassa 40,70 ja edestakaisena 61,70 mk — talvialennuksella pääsette vieläkin edullisemmin — talvialennuslippuja myydään 31. 3. 68 saakka. — Tarkat tiedot saatte asemilta tai matkatoimistoista.

Virkistävää talvilomaa

VALTIONRAUTATIET

TÄSMENNYKSIÄ tunturisusivaatimuksiin

Syksystä toiseen lisääntyy tunturisusianomusten määrä jatkuvasti. Tällä tavoin Susivaliokunnan työ on entisestään lisääntynyt. Toisaalta esiintyy aina joitakin anomuksia, jotka ovat jostakin kohdin puutteellisia ja suorituksetkaan eivät aina vastaa vaatimuksia. Susivaliokunta onkin päättänyt entisestään hiukan vielä täsmentää vaatimuksia.

Tunturisudeksi pyrkivän on tästä pitäen annettava selostus siitä eräretkestä, johon hän anomuksensa perustaa. Johtajasuden harrastusnäytteeksi ei tästä lähin enää riitä pelkkä retkiselostus, vaan on asianomaisen tehtävä jokin näyte, jollaiseksi kelpaa esim. jokin tutkielma, väitöskirjaan seikkaperäinen kokeilu jne.

Ensi syksystä alkaen on susianomukset jätettävä Susivaliokunnalle ennen lokakuun 1 päivää. Anomuskaavakkeita on saatavana Suomen Ladun toimistosta Korkeavuorenk. 25 Hki 13 ja tunturikerhoista. Näille anomukset voi myös palauttaa perille toimittamista varten.

Myytävänä KARHUJA kaikenkarvaisia

Vihjeeksi kaikille huonoille pyydystelijöille voimme kertoa, että Sodankylän maantien varresta saa ostaa kaikenkarvaisia otuksia karhuista alkaen. Kuvassamme muuan a näytekappale.

□ METSÄSTYKSEN SALLIMISTA vain määrätyillä alueilla turisteille Pohjois-Suomessa haluaisivat sikäläiset metsämiehet. Muut alueet olisi jätettävä paikalliselle väestölle, esitettiin Lapin riistanhoitopiirin hallituksen kokouksessa Rovaniemellä.

Lapin metsästäjät sanoivat kokouksessa, että he kyllä mielellään näkevät pohjoisessa ulkomaisia metsästäjiä, sillä nämä jättävät rahaa. Kotimaiset metsästäjät ovat tässä suhteessa huonompia, sillä he ajelevat omilla autoillaan ja omat eväät mukanaan.

Lokan järvi on valmis

Lokan säännöstelyaltaan rakennustyö, joka on kestänyt tasan vuoden, on nyt päättynyt ja loppukatselmus on pidetty. Tekojärvessä on vesi noussut jo noin 8 metriä Luironjoen kesäaikaisesta vedenpinnasta.

Altaan ollessa täynnä sen pinta-ala on 417 km² ja allastilavuutta on kaikkiaan noin 1,5 miljardia m³. Täydessä vedenkorkeudessa altaan pinta tulee olemaan 245 metriä merenpinnan yläpuolella ja tästä rajasta vesimäärä säännöstellään alaspäin viisi metriä.

Altaan rakennuttajana on toiminut Kemijoki Oy ja rakennustyön on tehnyt Oulun Maanrakennuspojat Oy. Työt käsittävät yli 3 km maapatoja, joiden massamäärä oli 450 000 m³, ja 150 000 m³ muita maankaivuutöitä, sementtiluukulla ja aputurbiinilla varustetun betonisen tulva-aukon, jonka rakentamiseen käytettiin 8 000 m³ betonia, 220 tonnia betoniterästä ja 52 tonnia erilaisia muototeräsrakenteita sekä lisäksi erillisen teräsrakenteisen varavoima-asemanhuoneen.

Eräs Sompion "viimeisistä mohikaaneista" oli Korvasen postineiti Ullakaisa Tapaninen, joka sanoi lähtevänsä kotikonnultaan vasta, kun vesi tulee ikkunasta sisään. Syy tähän oli se, ettei tyttö tiennyt, mihin hän oikein asettuisi. Hän sai kuitenkin viime kesänä asiassa neuvon eräältä nuorelta insinööriltä. Avioliitto solmittiin joulukuun alussa. Ins. ja rouva Alatalo asuvat nyt Oulussa.

NNKY:n

KEIMIÖ-TUNTURIN MAJA

Keimiön etelärinteellä

- Erinomainen hiihtomaasto
- Pätevät oppaat
- Hyvä täysihoito
- Sauna joka päivä

Hiihtokursseja helmi—huhtikuussa.

NNKY:n LIITTO

P. Rautatiek. 23 A,
Helsinki 10,
Puh. 440 733/33.

MUSTAVUOREN HIIHTOKESKUS

Tampere, Kalkku

Tampereen keskustasta 8 km, hiihtohissi ja lumitykit, erinomainen pujottelurinne, viistopituus 300 m, mäen korkeus 72 m, valaistu myös iltaisin. Puhelin 41 089.

Tervetuloa Tampereelle ja Mustavuoreen

MUSTAVUOREN HIIHTOKESKUS

Lapin paliskunta esittää Saariselän metsien rauhoittamista

Lapin paliskunnan ylimääräinen kokous pidettiin Sodankylän Vuotsossa Helli Hetan talossa. Kokouksen puheenjohtajana oli poroisäntä Aslak Hetta ja sihteerinä rahastonhoitaja Oula Hetta.

Vuomaselässä päätettiin pitää poroerotus niin pian kun porot saadaan kokoon. Talousneuvos Yrjö Alaruikka piti puheen, jossa hän kosketteli poronlihan kauppaa, esteaitojen rakentamista sekä porojen laiduntamista Neuvostoliiton lupaamalla alueella. Kesällä kusteltiin ettopaikoista ja päätettiin maksaa jokaisesta aitaan tuodusta vuotta vanhemmasta lukemattomasta porosta 5 markkaa. Palkka on voimassa tämän ettokauden loppuun. Päätettiin tehdä anomus Sodankylän kunnanhallitukselle, että se ryhtyisi toimenpiteisiin, joilla Saariselän hakkaamattomat metsät rauhoitettaisiin toistaiseksi. Kirjallisen anomuksen tekivät Magga ja Oula Aikio. Heidät valtuutettiin myös suullisesti selostamaan tätä anomusta.

Kaikki mukaan

□ **TUNTURILATU on saanut kutsun Hyvinkään tunturikerho Kuoktelta tulla joukolla keväiselle viikonloppuretkelle Hyvinkäälle maaliskuun 9.—10. päivinä. Sijoitutaan Hyvinkään Hiihtoseuran majalle 5 km:n päähän asemalta. Mukaan tulee ottaa makuupussi ja evästä. Retkeläisille on tarjolla kahvia ja hernesoppaa.**

Helsinkiläiset lähtevät linjaautolla Aleksis Kiven patsaalta lauantaina 9. 3. klo 16.00. Paluu on sunnuntaina iltapäivällä.

Hyvinkää tarjoaa laskettelijoille parhaat rinteet ja hiihtelijöille parhaat maastot.

Ennakkoilmoittautumiset 2. 3. 1968 mennessä S. Latuun puh. 634064.

□ **ALPPIKERHO järjestää Tunturiladun jäsenille illanistujaiset perjantaina 16. 2. klo 19.30. Tapahtumapaikkana on ravintola Zillertal (Itävallan eräs alppiseutu kantaa tuota samaa nimeä) Iso-Robertinkatu 28. Ennakkoilmoittautumiset sihteeri Anneli Peltoselle puh. 749263 (iltaisin) 15. 2. mennessä.**

□ **SL:n NAISVALIOKUNNAN järjestämänä pidetään askarteluilta 8. 2. 1968 alkaen klo 18.30 Suomen Ladun toimistossa Korkeavuorenkatu 25. Kaikki tervetulleita!**

vauhdikkaaseen menoon

HAKA

tunnettu, täydellinen voidesarja hiihtoon, pujotteluun ja mäenlaskuun.

Erikoisuutena joka sään yleisvoide UNIVERSAL.
Uutuus: tunturihiihtäjien NOUSUVOIDE, pitää noustessa ja luistaa laskettaessa.
HAKA-pakkaus sisältää pikatervaa, Universal- ja vitikelin voiteet sekä karkeankelin liisterin.

Asiantuntijoiden ylistämät

HARTOLAN SUKSET

on valmistettu valikoidusta materiaalista erityisellä ammattitaidolla ja huolella, mm. suksien kannassa on vinoliimaus, joka estää suksien halkeamisen. Ainoana Suomessa Hartolan suksissa on 12 painoluokkaa hiihtäjien painon mukaan. Valikoima koululaissuksista erikoiskilpasuksiin. Vauhdikkaan näköiset puna-mustat Hartolan sukset ovat kevyet ja kestävät.

Pääedustaja
Kommandiittiyhtiö
Helsinki

HAKA-WAX

Mannermaiset muotihousut

Joustavat
bodyform
slalomhousut
joissa joka suuntaan
venyvä vyötärönauha

Reima-bodyform
mukava muotohousu

reima

KUN PYRYTTÄÄ

KIVIÄKIN . . .

Jatkoa sivulta 6

dollisuuksia varten kannattaa jo etukäteen perehtyä myös kivien ja mineraalien tuntemiseen. Tieto ei ole taakaksi tälläkään alalla. Mitä enemmän näkee tai voi nähdä, kun eteen sattuu — sen antoisammaksi Lapin kairoillakin kiertely muuttuu ja sen kauniimmat muistot voi matkoiltaan tallettaa.

AKSELI VALTA

ALPPIKYLÄ
palvelee vieraitaan – entäpä
TUNTURIKYLÄ

Jo jonkin aikaa on julkisuudessa voimakkaasti esitetty toivomuksia, että yhä useammalla olisi lomasuuntana Suomi. Tämä jää kuitenkin vain kauniiksi haaveeksi, mikäli emme kykene luomaan matkailukohteitamme yhtä monipuolisiksi (vaikka ei tietenkään samanlaisiksi) kuin samoista turisteista kilpailevat muiden maiden matkailukeskukset ovat. Allekirjoittaneella on ollut tilaisuus tutustua siihen, mitä Itävallan alppikylissä tehdään vieraiden, niin luonnon rauhaa hakevien vaeltajien kuin keskuksiin rentoutumaan kerääntyvienkin, hyväksi.

ALPPIKYLÄÄN SAAPUVA VIERAS huomaa ensimmäiseksi — ainakin mikäli hän tulee seudulle, jota matkaoppaissa suositellaan — ettei hän ole yksin. Hän havaitsee myös, että yösijan saaminen on alppikylässä harvoin ongelma. Majoitustiloja on yllin kyllin, on eritasoisia hotelleja, kodikkaita majataloja ja lisäksi vielä useimmissa yksityistaloissa on vierashuoneita aivan hotellimaiseen tapaan, vain ravintolasali ja -keittiö puuttuvat. Yksityistaloissakin tarjotaan jokaiselle vieraalle (joita voi olla jopa kolmisenkymmentä) aamukahvi tai -tee samaan tapaan kuin hotelleissa. Kielten sekoitus on melkoinen ja hyörinää riittää.

Ateriat saa omassa hotellissa tai mikäli on valinnut yksityismajoituksen, voi tehdä tutustumiskierroksia kylän eri tasoisiin ravintoloihin ja majataloihin, joilla on yksi yhteinen piirre: henkilökunta on aina avuliasta, työtunteja ei paljon lasketa, ja mikäli tiedetään matkailijaryhmän olevan myöhässä ja tulevan vasta klo 21 tai jopa 23 illalla, sitä odotetaan, vaikka henkilökunnan työpäivä virallisesti päättyisikin klo 20. Ja sama henkilökunta on huolehtimassa aamiaisista klo 7 aamulla, sovittaessa aikaisemminkin. Työpäivät ovat pitkiä ja raskaita, mutta ystävällisyys ja hyvä tuuli säilyvät, vaikka koko elämä näyttääkin olevan pelkkää vieraiden hyvinvoinnista huolehtimista ilman varsinaista omaa aikaa, (omaa aikaa on sen sijaan runsaasti turistikauden päätyttyä).

Vieraiden palvelu ei kuitenkaan pääty siihen, että heidän materiaalisesta hyvinvoinnistaan huolehditaan. Kesällä tarjotaan järjestettyjä retkiä lähiseutujen nähtävyyksiä katsomaan, voidaanpa matkata omalla erikoisbussilla kauemmaksikin, kartoille on merkitty kävelyreittejä, valinnanvaraa riittää kumpuilevista alppien alarinteistä puroineen ja niittyineen aina korkeimmille huipuille vieviin merkittyihin uriin. Monet seuraavat mielellään kylän värikästä elämää, välillä voi kokeilla alppijärven veden lämpötilaa, ratsastamiseen on monin paikoin järjestetty mahdollisuus, voidaan pelata tennistä, joissakin paikoissa jopa golfia, nousta köysiradalla korkealle kylän yläpuolelle ja nauttia ylhäällä sijaitsevassa ravintolassa, kahvilassa tai alppimajassa ystävällisen hymyn kera tarjotuista talon antamista. Talvella taas rekiretket, luistinradat jääpeleineen, jäädytetyt kelkkamäet, retket lähiseutujen hiihtokeskuksiin sekä tietysti omat eri tasoisille hiihtäjille tarkoitetut rinteet hiihtokouluineen ja monine hiihtohisseineen tarjoavat virkistäytymismahdollisuuksia runsain mitoin.

Tämä alppimaisema muistuttaa hiukkasen näkymää meidän tuntureillamme. Kuva on Rigi-nimiseltä alppihuipulta Vierwaldstätter-järveltä Sveitsistä.

TURISTIN PÄIVÄ ei kuitenkaan pääty auringonlaskuun, kuten suomalaiset matkailuihmiset tuntuvat edelleen usein ajattelevan. Iltaohjelmaakin on järjestettävä. Alppikylissä on tästä huolehdittu. Viihtyisiä viinitupia riittää, samoin hämmästyttävällä maulla ja tyylitajulla sisustettuja tanssipaikkoja, joissa ilonpito jatkuu pitkälle aamuun. Toisaalta on tarjolla myös paikkoja, joissa sitra soi ja laulu kaikuu, eikä soittaja pahastu, vaikka pöytäkunta tai useampikin yhtyy hänen virittämäänsä säveleen. Kylän nuorten miesten ja neitosten muodostama tanssiryhmä esittää kansantansseja jossakin kylän ravintoloista, ja saattaapa yllättynyt iltavieras huomata ryhmän tempaisseen itsensä mukaan esitykseen, jolloin ilo vain yltyy. Päivälläkin kyläläiset järjestävät usein mielenkiintoista seurattavaa vierailleen: kylän oma torvisoittokunta juhlistaa merkkipäiviä enemmän tai vähemmän sävelpuhtaasti, vapaapalokunta järjestää usein sammutustöiden puutteessa komeita paraateja sekä tietysti palokuntajuhlia, Vuoripelastusseura taas pyrkii pidentämään merkkipäivien valoisuutta sytyttämällä läheisten alppien huipuille soihtuketjuja.

Kuten jo edellä olevasta näkyy, on alppikylän väestö kokonaisuudessaan mukana täyttämässä vieraidensa ilmaisemattomiakin toiveita. Jokainen myötävaikuttaa turistien viihtyisyyteen, ellei suoranaisesti ammatissaan niin ainakin välillisesti. Kylää voisi miltei kuvitella armeijaksi, joka on organisoitu turistien viihdyttämiseen: Walter ja Ingrid tarjoilevat, Toni on hiihdonopettaja, Pepi vie autollaan kylän vieraita lähiseutujen kauneimmille paikoille, Hans huolehtii opastuksesta alppien huipuille, missä olevassa alppimajassa Rosemarie tarjoaa nälkäisille vaeltajille suuhunpantavaa, Fritz puolestaan soittaa tanssimusiikkia illalla, ja Traudl esittää kansanlauluja, Franz taas huolehtii siitä, että kaikilla riittää valokuvia aurinkoisista päivistään alppien juurella. Ja näin alpeilla vietetyt päivät ovatkin ainakin muistoissa ja mielissä aurinkoisia, vaikka säätieteilijät yrittäisivätkin joskus kuivilla numeroillaan todistella päinvastaista.

Tasapainoinen, tehokas ja kilpailukykyinen turistienviihdyttämisroganisaatio ei synny itsestään. Tarvitaan varoja ja varmuutta siitä, että kotikylään on tosiaan tulossa turisteja. Siten onkin selvää, että alppikylän tärkein henkilö ei ole pormestari tai kylänvanhin, vaan kylässä syntynyt, sen asujaimet ja heidän mahdollisuutensa tunteva erittäin kielitaitoinen vieraiden hankkija. Tämä henkilö voi viralliselta ammatiltaan olla kauppias, paikallisen matkatoimiston johtaja, tilausajoyhtiön osakas, miltei mikä tahansa. Pääasia on, että hän on onnistunut solmimaan ulkomaalaisten matkatoimistomiesten kanssa hyödyllisiä ystävyyssiteitä. Hän kiertää jo vuoden ennen kunkin turistikauden alkua eri maiden matkatoimistoissa ja tekee — usein taitavasti ystävyyssuhteitaan hyväksi käyttäen — sopimukset tuhansien turistien saapumisesta kotikyläänsä. Hänellä on valta ilmoittaa välittömästi kullekin ulkomaalaiselle matkatoimistolle, missä sen asiakkaat asuvat, ja hän huolehtii myös siitä, että kukin toimisto saa niin koko kylää kuin asiakkaidensa majapaikkoja koskevaa tiedotusmateriaalia. Tämä henkilö on tavallaan armeijansa marsalkka, hän tekee sopimukset niin kylän asukkaiden kuin ulkomaalaisten matkatoimistojenkin kanssa, hän valvoo ja tarkkailee organisationsa toimintaa, ja mikäli kotikylä uhkaa jäädä jossakin suhteessa kilpailijoiden varjoon, pyrkii hän kaikin keinoin korjaamaan tilanteen.

LIENEE SELVÄÄ, että tunturikyliä ei vielä voi lähimainkaan verrata alppikyliin turistikohteina — ero palvelusten tasossa on käsittääkseni mieluummin kasvamassa kuin supistumassa. Tähän voi tietysti huomauttaa, että kaikenlaisten esitysten ja huvielämän pyörteen tuominen tunturikylään ei ole toivottavaa tai edes tarkoituksenmukaista, koska Lappiin tullaan hakemaan rauhaa ja koskematonta luontoa, ei katsomaan sirkuspellejä pontikkapullon ta-

Onnettomuudet — tuhoisatkin — kuuluvat alppien elämään. Samalla tavoin kuin meidän järvemme, vaativat alpit uhreja. Keväisin lumivyöryt saattavat kohdata varovaisenkin ihmisen, puhumattakaan tapaturmista, joita joskus sattuu hurjille alppikiipeilijöille. Kuvassamme alppikylän etsintäpartion mies käsipuhelimineen.

Eräretkiä mannakorven mailla

Laajoilla saloilla ja useasti vaikeakulkuisten korpien kätköissä maamme syrjäseuduilla vuosikymmeniä sitten sijaitsi runsaasti mannakorven teollisuutta, mikä tosin nykyaikanakaan ei ole tyystin hävinnyt, joten maalaispoliisimiehillä on vieläkin silloin tällöin tilaisuus pakata eväsreppunsa eräretkiin mannakorven maille.

kaa. Kuitenkin on turha odottaa turisteja tunturikyliin, ellei niitä ole organisoitu ottamaan heitä vastaan: kylien muuttuminen turistikeskukseksi ei turmelisi erämaan rauhaa niiden ulkopuolella. Itävallassakin on edelleen mahdollisuus (jota myös käytetään) vaeltaa kylistä alppien majesteettiseen hiljaisuuteen, missä vain alppimajoissa tai niiden läheisyydessä voi kohdata samanlaisen vaeltajan, ja missään ei ihminen varmaankaan voi tuntea itseään niin pieneksi kuin korkealla huipulla kaiken arkisen aherruksen yläpuolella.

Itävallassa on ylhäällä vuoristossa luonto, hiljaisuus ja ihminen, alhaalla laaksoissa ja solia ylöspäin kiipeävien teiden varsilla taas massat nauttimassa järjestetystä mukavuudesta ja keinotekoisista riemuista, jotka lomalla olevalle ihmiselle kuitenkin ovat aitoja elämyksiä — niitä muistellaan siinä kuin vuorten rinteillä koettuakin. Tuntureita ei, sen enempää kuin alppejakaan, tule valloittaa kaikella sillä rihkamalla, millä ihmisten elämyksellisiä tarpeita pyritään tyydyttämään. Tulisi kuitenkin muistaa, että niin alppien kuin tuntureidenkin yksinäisyyttä hakee vain pieni osa lomaelämyksiä kaipaavista ihmisistä, muut yrittävät löytää etsimänsä laaksoista ja kylistä: ja missä laaksot ja kylät vain uinuvat erämaan varjossa, siellä viimeksi mainitut eivät viivy.

JOUKO VARJONEN

Varsinkaan entisinä aikoina ei jännitystä ja seikkailuja tälläisillä eräretkillä puuttunut, ja useasti vedettiin vesiperä, sillä mannakorven tehtailijat olivat yleensä tarkkoja ja ovelia sekä tottuneet vetämään poliisimiehiä nenästä kaikenlaisilla harhauttamiskeinoilla. Se oli semmoista kissalla ja hiirellä leikkimistä, varsinkin, jos onnistuttiin haravoinnissa löytämään jonkin tuuheaoksaisen kuusen alta keittovälineitä, puroon upotettu pata tai visusti maahan kätketty ja peitetty rankkitynnyri, mikä lopulta todisti, että lähimailla ja lähiaikoina aiotaan tiputella korpikuusen kyyneleitä. Nyt olikin tarkat oltavat, etteivät kissalla leikkijät jätä minkäänlaisia merkkejä lähimaastoon olemassaolostaan, sillä pieninkin varomattomuus tuotti varmasti vesiperän. Tässä vaiheessa oli varminta pystyttää turvalliselle paikalle, ainakin kilometrin etäisyydelle tehtaan tienoilta, tukikohta, josta käsin lähivuorokausien aikana varovasti oli pidettävä silmällä mitä tuleman pitää. Jos lain valvojaa hyvin onnisti, pahaa aavistamaton Alkon kilpailija, tavallisesti kaksi yhdessä, saapui kirves tai pyssy olalla varovasti ja ympäristöä huolellisesti tarkkaillen alkuvalmisteluja toimittelemaan, ja ensimmäisenä tehtävänä luonnollisesti oli viri- ja polttopuiden hakkaaminen. Tämä toimitus oli ehkä hankalin, sillä vaikka kuinka hiljaa ja varovasti paikalle varattuja keittopuita halkoi, aina metsä jonkun verran kaikui ja samalla ilmaisi väijyksissä oleville lain valvojille, että taitaa tällä kertaa eräretken tarkoitus onnistua. Ei vielä mitään kiirettä, vasta sitten kun tehdas oli saatu kuntoon, tuli hyvin palamaan pannun alla, voi alkaa varovaisen etenemisen kohti mannakorven tehdasta. Mitä lähemmäksi saavutaan, sitä jännittyneimmin ja varovaisesti maassa ryömien on savun suuntaan lähestyttävä, ja jos täten on päästy onnellisesti 10—20 m etäisyydelle porisevasta viinapadasta, on äkkisyöksyllä, ikäänkuin hyökäten, yllätettävä hölmistyneet kokit. Monasti kuitenkin, kun varomattomasti lähestyttiin käynnissä olevaa tehdasta, kuten risujen katkeamiset jalan alla, varomattomat askeleet tai heikko suojautuminen mastoon, ilmaisivat ajoissa Tippavaaran isännän ammattitovereille lähestyvän vaaran, ja tällöin ei ollut muuta keinoa kuin yrittää kilpajuoksussa voittaa edellä pakenevaa.

Ennen kotipaikkakunnallani poikasena kuulin juttuja Kriikun Antista, joka oli ollut aika mestari jymäyttämään lain valvojia harhauttamalla väärille jäljille tai muilla keinoilla. Kerran Antti oli kuitenkin ollut varomaton maistellessaan Uurronperän metsällä sijainneen tehtaansa valmistetta siinä määrin, että oli alkanut kuuluvalla äänellä hollaamaan, että hyvä on Anttia kiittää ja ylistää Kriikun nimeä. Antin onnettomuudeksi lain valvojat olivat sattuneet tällä kertaa olemaan myös metsillä ja kuulakkaan yön kajanteessa kuunnelleet Antin ylistyslaulua.

Lopuksi kerrottakoon pieni yksityistapaus, mikä sattui noin neljännes vuosisata sitten. Toimiessani vallesmannina eräällä salojen paikkakunnalla sain "vihiä", että eräällä kaukaisella salolla pienen puron varrella pitäisi olla paikka, jossa oli hiljattain tiputeltu korpikuusen kyyneleitä. No — mitäs muuta kuin parin konstaapelin kanssa eräänä syysmyöhäisenä iltayönä sonnustauduimme parin vuorokauden evään polkupyörämatkalle. Varmuuden takia matka oli tehtävä kiertoteitse, jotta vältyttiin kulkemasta pienen syrjäkylän asuntojen ohitse. Lopulta noin 30-km pyörämatkan jälkeen, pyörät laitettiin piiloon, reput selkään ja vaelluksen teko kauniissa syysyössä metsien halki kompassin avulla alkoi mainittua metsäpuroa kohti. Lähimaille päästyä alkoi kuulua silloin tällöin lehmän kellon kalkatusta suunnasta, jonne olimme menossa. Aivan oikein, tulimme kolme, neljä lehmää käsittävän karjalauman keskelle, ja selvisi, että lehmät olivat ottaneet paikalle yöpuunsa, kuten saloseuduilla usein sattuu, että n.s. yökkölehmät eivät viitsi tallustella pitkien matkojen takaa kotitanhuvilleen, vaan mieluummin utaret täynnä maitoa yöpyvät metsien kätköihin, harmiksi karjan omistajaväelle, koska jäivät tälläkin kertaa ilman iltamaitoa. Häiritsijäin saavuttua eläimet karkkoontuivat ja kellot kalisten tuntuivat suuntaavan kulkunsa kylää kohti. Lähempi tarkastelu osoitti, että lehmät olivat vainunneet oikean paikan yöpuukseen, sillä puron varrella oli hiiltynyt hiilusta sekä keitetyn mäskin jätteitä maassa; lehmät olivat näet nuoleskelleet enimmän mäskin makoonsa. Aamun sarastaessa varmistuimme, että paikalla on vielä tehdas käynnissä, koska lähiympäristöstä löysimme tuuhean kuusen alle hyvin peitetyn tynnyrin, josta vielä selvästi kuului hiljainen klunk, klunk-merkkinä siitä, että rankin käymisvaihe oli loppumassa ja aine oli keittovalmista. Kannatti siis jäädä paikalle taloksi, kärsivällisesti odottelemaan minkälainen parta paikalle todennäköisesti vuorokauden aikana ilmestyy. Perustimme oman asentopaikkamme vajaan kilometrin päähän eräälle kuusikkokummulle, josta käsin päivän kuluessa vuorotellen kävimme kuulovartiossa; muuten kauniin syyspäivän vallitessa leppoisasti loikoilimme luonnon tarjoamalla pehmeällä karhunsammalmatolla. Puolen päivän tienoilla asentomme ohitse laiskassa hanhenmarssissa astuskeli yöllinen lehmälauma, edeten yhä syvemmälle metsään, ja kauan kuului tuttu kalkatus häipyen lopuksi kuulumattomiin. Ei tuosta sen enempää, lehmät menivät menojaan ja kuulovartio jäi paikalleen. Illempana hämärän lähestyessä päätimme hiipiä mahdollisimman lähelle tehtaan paikkaa, sillä pimeän tullen keittäjän jo ollessa paikalla sinne olisi ollut melko vaikea edetä, koska tienoo oli kuivan risumurrokon ympäröimä ja kasvavia puita harvanlaisesti. Jätimme reppumme asentopaikallemme ja päivän kuluessa vuolemani pihlajasauvan asetin reppuni päälle, ja hämärän turvin hiivimme ajoissa hyviin hyökkäysasemiin ja maastouduimme kolmelle suunnalle lirisevän puron varrella olevaan keittopaikkaan nähden.

Asemissamme maatessamme ja hämärän yhä enemmän tienoota peittäessä kaukaa kylän suunnalta alkoi kuulua naisen ääni: "Kuis lemmua kuis, kuis', toistuen maanittelua jatkuvasti. Lehmien noutaja oli siis lähtenyt syvemmälle metsään ajoissa etsimään yökkölehmiään. Vastakkaiselta suunnalta, jonne lehmät olivat päivällä painuneet, alkoi myös kuulua heikkoa kellon kalkatusta, joten eläimet kai kuulivat hoitajansa maanittelun. Kellon kalkatus kuului lähenevän ja lopulta tuntui, että se kuului juuri meidän asentopaikkamme suunnalta. Paha aavistus täytti mielen, että lehmät löytävät reppumme ja alkavat niitä nuoleskelemaan ja penkomaan. Olisi ollut kyllä keino lähteä nopeasti asentopaikalle hiipimään ja ottamaan selkoa tilanteesta, mutta samalla alkoi kuulumaan jotain rapinaa keittopaikan suunnalta ja kuului selvästi, kun purosta nostettiin pata kivien päälle, joten oli ehdottomasti oltava hiljaa paikallaan. Mies ei kuitenkaan tuntunut ryhtyvän enempiin puuhiin, vaan juoksujalkaa mennä tömisteli suoraa päätä suuntaan, josta yhä edelleen kuului lehmänkellon kalkatusta. Miehellä oli nähtävästi kova kiire ajaa lehmät pois lähitienoilta kylää kohden saadakseen rauhassa ryhtyä omiin puuhiinsa. Pian alkoikin kuulua kovaa kellon kalkatusta, kun eläimet juoksivat kylää kohti miehen edellä sen kuin ehtivät. Sitten seurasi pitkä hiljaisuus, ei kuulunut enää kuin kaukaista kellon kalkatusta ja sekin häipyi kohta kuulumattomiin. Toisten jäädessä vielä asemiinsa minä hiivin asentopaikallemme ja totesin, että lehmät olivat vainunneet ja penkoneet reppujamme sekä lisäksi pihlajasauvani oli kadonnut. Asia oli siis sitä myöten selvä. Pontikkakokki oli löytänyt reppumme sekä mennessään ottanut pihlajasauvani kai vitsaksi ajaessaan lehmälaumaa edellään. — Palatessani konstaapelit olivat jo keittopaikalla, jossa todella oli kivien päälle nostettu purossa piilossa ollut pata. Muuta tehtävää ei ollut jäljellä kuin mennä lähemmin tarkastamaan pihisevää rankkityynnyriä. Nyt uskalsimme sen vetää puoleksi maahan haudatusta piilosta esille, ja totesimme tynnyrin olevan 200 litran vetoisen ja se oli enemmällä puolella valmista keittoainetta.

Tynnyrissä rankin pinnalla uiskenteli kuten tavallista on, kymmenkunta pöhöttynyttä metsähiirtä. Pienet metsähiirulaiset polkeuksetta vainuavat käyvän rankin tuoksun sekä tynnyrin päältä, mikä usein on peitetty säkeillä, keinottelevat itsensä rankkityynnyriin, jonne sitten pöhöttyneinä jäävät uiskentelemaan.

Sen pituinen se seikkailu oli.

AARE ORHANEN

Iriksen tunturisusi

Veikkaaja-lehti kertoi taannoin tarinan Iriksestä. Kaikessa totuudenkarmeudessaan se kuuluu vieläkin näin:

Iris ei ole viime päivinä paljoakaan päässyt kahteloon (anteeksi tämä slangisana) kuvaputkea, mikä johtuu siitä että hänen miesressukastaan leivottiin tunturisusi. Nyt tämä urho kulkee rinta pystyssä, sulkee radion ja television silloin kun sieltä ei tule hänen mieleistään ohjelmaa. Hän puhuu yhtenään Lapista ja jalkaräteistään. Hän ui joka aamu ja mekastaa sitten kahvipöydässä: tommottia ihmisiä ei tarvita, kun ne ovatten heikkoja! Tämä ukkoriepu elää viidenkymmenen villitystään tällä tavalla ja vain perheen esikoinen uskaltaa panna hänelle hanttiin. Meidän iki oma tunturisutemme on niin liikuttava tässä onnessaan, että ihan Irikselle tulee kyynelet silmiin. Tämä tunturisellainen nukkui myssy silmillä ja rinnan päällä Tunturiladun juhlajulkaisu. Siinä hän oli alleviivannut punaisella oman numeronsa, ja kun Iris uskalsi siirtää lehden pöydälle, syntyi siitä mahdoton metakka. "Missä mun lehteni on?" Iris varmaan osaa antaa arvon kaikenmoiselle urheilulle, mutta hänen mielestään sopiva lekottelu, laiskottelukin, joutenolo, virkkuutyön parissa hääriminen, ruuan laittokin, ne kaikki ovat sellaisia puuhia, jotka vasta tekevät kansalaisesta sosiaalisen. Toisaalta on hyvä, että tämä tunturikettu on pyhäisin poissa kotoa kuutisen tuntia, silloin hän ei ole komentelemassa ja määräilemässä. Silloin Iriksellä on myös tilaisuus työntää hänen työpukunsa taskuun eräitä laskuja, jotka tämä tunturisellainen sitten työssä löytää, kiroo ja maksaa.

Lapin tuntureilla - Grönlannin jäätiköillä - Huippuvuorilla . . .

Kotimainen - AITO

UNTUVAMAKUUPUSSI

on ERITTÄIN KEVYT
— PETTÄMÄTTÖMÄN LÄMMIN
— HÄMMÄSTYTTÄVÄN KESTÄVÄ
— PIENEEN TILAAN MENEVÄ
— KAIKISSA OLOSUHTEISSA LYÖMÄTÖN

"TUNTURI"	2,1 kg	90×210 cm
"LAPPI"	1,6 kg	80×195 cm
"RETKI"	1,7 kg	80×210 cm

SUOMEN HÖYHEN

Johtava untuva- ja höyhenjalostamo maassamme.

Koko- ja puoliuntuvatäytteisiä makuupussejamme myyvät alan liikkeet ympäri maan.

Rex

luistaa kaikilla laduilla

Värikkäästä REX-voidesarjasta löydätte joka kelille sopivan voiteen. Kauppiaaltanne saatte REX-voitelutaulukon, joka auttaa Teitä voiteen valitsemisessa. REX-suksipohjuste on tärkeä, sillä sen päällä kestää kelivoide pitkillä retkillä. **REX-retkipakkauksessa** on kätevä kuljettaa voiteita mukana.

LAPPIIN . . .

Jatkoa etusivulta

Porojen luontainen kokoontuminen alkaa sitten syyskuun loppupuoliskolla, jolloin koittaa niiden kiima- eli rykimäaika. Tätä luonnon järjestelmää käyttävät poronomistajat hyväkseen ajamalla näin kokoontuneita laumoja aitoihin, joissa huomattavimpana työnä on nimenomaan teurasporojen teurastaminen ja kesällä merkittä jääneitten vasojen merkitseminen.

Varsinaiset poroerotukset alkavat vasta talven tullen marraskuulla, jolloin lumen ansiosta voidaan kerätä jo suurempiakin laumoja kokoon. Suurimmat erotukset pidetään joulu—maaliskuussa. Poroelot ajetaan aitoihin nyt lukemista ja erottamista varten, mutta lisäksi täydennetään merkintä-, teurastus- ja kastreeraamistehtäviä. Nämä talven aikaiset poroerotukset ovat Lapin markkinatilaisuuksia ja niitä suoritetaan läpi talven aina huhtikuulle saakka. Erotuksiin kokoontuu kansaa sadoittain etenkin saamelaisalueelta, jossa koko perhe lähtee katsomaan eloaan (porojaan). Siellä on myös poronostajia ja veranmyyjiä. Poroerotus on aito markkinapaikka. Toiset erottavat, lukevat, merkitsevät ja kastaroivat porojaan sekä myyvät niitä ostajille, toiset taas seurustelevat ja ostelevat verkaa kauppiailta. Kaikki ovat reippaalla ja iloisella tuulella. Tämä on Lapin matkailullinen erikoisuus.

Nykyään on 58 paliskuntaa ja jokaisessa niissä on omat poroerotusaidat. Erotusaitoja on useita satoja. Huomattava määrä näistä sijaitsee tiettömien taipaleitten takana, mutta teiden valmistuttua tulee poroerotusaitojakin jatkuvasti maanteitten tuntumaan.

Kesä—heinäkuussa suoritetaan kesämerkinnät.

Loka—määliskuussa on poroerotuksia jatkuvasti jossakin seuraavista Taka-Lapin suurimmista poro-aidoista:

☐ **Enontekiö**

Suukisautsi; Nunnasesta 40 km pohjoiseen. Erotus tavallisimmin loka—marraskuulla.

Aidenlompolo; Nunnasesta 5 km itään.

☐ **Angeli**

Norjan rajalla. Ivalosta tai Inarista suoraan länteen. Viimeiset 10 km hiihtäen tai ski-do- eli moottorikelkkakyydillä.

Silisvuoma; Sevettijärveltä 25 km pohjoiseen.

Vätsäri; Sevettijärveltä 6 km itään.

Tshiuttajoki; Partakosta 10 km pohjoiseen.

Petsikko; Utsjoen maantien varressa, Inarista 70 km pohjoiseen.

RISUHETEKALLA

Jotenkin sielussani kurni ajatus, että olisi parasta jäädä siihen Oskarin kämppään, vaikka se vetoiselta tuntuikin. Kerroin ajatuksestani, mutta minua katsottiin pitkään.

Lähdettiinkin ilman kansankäräjien pitoa hiihtämään vasten laskevaa aurinkoa. Tavoitteena oli Snellmanin kämppä. Veikko siellä oli ennen käynyt. Me muut olimme menossa siihen suuntaan ensimmäistä kertaa. Järin monia eräretkiä emme olleet siihen mennessä vielä tehneetkään, vaikka kaikkien retket olisi yhteenlaskettu. Veikkokin, joka toimi retkemme johtajana ja föreståndarina, oli vielä ihan veres ja punomaton tunturisusi.

Ja siinä sitä työnneltiin suksea toisen eteen pitkin jokivarsia ja lompoloitten halki. Karttakaan ei ollut kaksinen, puhumattakaan sellaisesta hienoudesta, jolla tätä nykyä voi Saariselkää samota.

Hiihdettiin ja hiihdettiin. Matkaa jäi taakse vaikka kuinka. Tuntui kuin Länsi-Eurooppa olisi tuota pikaa käsillä, mutta aina vain riitti suksenhankaamista, kahlaamista ja porojen mönkimien rinteiden kompuroimista.

Tuli yökin. Ei tosin yllättäen, mutta tuli kuitenkin. Pidettiin nuotiotakin kerta taikka pari. Syötiin Pipin eväskuormasta kaikenlaista ja saatiin lämmittävät tujaukset Sirkan taskumatista, niin että lämmin olo tuli, kun vilu kiiri selkärangan päähän. Paita oli märkä ja eivät kuivat olleet enää alushousutkaan.

Mitenkähän tässä nyt pitäisi? Veikko hiihtää jyysti ja ihmetteli, että hän on ruvennut näkemään pimeässä kuin kissa. Me muut olimme kuluttaneet taskulampuistamme patterit jo aikaa. Otsalampuista puhuttiin sillä retkellä paljon ja kaikki päättivät sellaisen ostaa seuraavasta maantienvarresta.

Huomattiin, että ollaan jäällä. Taitaa olla järvi.

— Ahaa, sanoin minä, kun tästä mennään eteenpäin, on pakko tulla vastaan Snellmanni taikka vanha kolttakylä taikka toinen vanha kolttakylä.

Veikko ei uskonut, kun hänestä piti käydä äkkiä tähtäämään suksennokkaa etelään. Me uskoimme, sillä olihan hän ollut täällä aikaisemmin. Tosin kukaan meistä ei paljon mitään nähnyt, mutta Veikko puolestaan sanoi olevansa yhä enemmän vain kissansilmäinen. Ja lähdettiin törmäämään kohti rantatörmää.

— Mä heitän tän rinkan tähän ja menen tuonne katsomaan edeltä tätä latua pitkin, toimitti Veikko ja paiskasi kantamuksensa rantatörmään.

Me siinä muut teimme samoin ja huoahdimme mielellämme. Ja Veikko säntäsi pimeään.

Lapin maassa vallitsi sitten hetken se hiljaisuus, joka pistää korviin. Mutta se meni äkkiä ohi, sillä korviimme pisti hirmu karjaisu siltä suunnalta, jonne Veikko kaikkosi.

Pippi sanoi jotakin ruotsinvoittoisella Turun murteella ja pian olimme kaikki täyttä karkua hiihtämässä Veikkoa auttamaan. Taisin siinä jo ajatella, minkä uroteon tekisinkään, jos vaikka suden kanssa siellä kamppailisi tuo meidän Veikko.

— Ei hätiä, rauhallisesti vaan, mä törmäsin vaan poroon, huikkasi pian edessämme Veikko ja yleinen sielunrauha palasi sille kohtaa Lapinmaata. Hetken puhuimme kaikki yhteen ääneen ja olimme yhtäkaikki yhtä mieltä. Ja lopulta Veikko sai meidät uskomaan senkin, että me rupeamme juuri siihen paikkaan tulille ja panemme risuhetekaksi. Ruvettiin töihin.

Veikko ryhtyi sorvaamaan rakotulia, sisarukset saivat tehtäväkseen keittää kuumaa ja tehdä nuotio, Pippi ryhtyi kaatamaan minulle puuta, josta saisin havuja kunhan ensin olisi hongkongilaisella paistinpannullani tasoittanut lumet makuupaikan kohdalla.

— Hei, tää on mänty, kaada kuusi!

— Ai, eiks se ollu kuusi, kova vahinko, täs on kuusi ny si . . .

— Tääkin on mänty . . .

— Em mnää tohri enää kaataa, kaks saa riittää, tee niist, neulasii on männyski . . .

Sillä tavoin syntyi alunen, tulivat valmiiksi tulipuut ja muut.

— Hei, heittäkää fikkari, että nähdään, alkoiko nuotio palaa.

— Onhan pimeä yö, kun sisarukset tartteevat valoa nähdäkseen, palaako nuotio, antakaa olla, mun rakoni palaa jo . . .

Siinä sitä ruvettiin makuulle ensi kertaa louteella.

— Ota hitossa se kätesi pois mun selkäni alta . . .

— Mötösö buhut?

Pikkusisko ilmaantui ihmettelemään pussistaan.

— Ei se mun käteni o!

— No hittoko se on?

— Se on tollanen hirsi. Se on oma laittamas männynoksa. Maka päällä mun puolestani.

— Voi vapaa Venäjä, mä sain justii itteni tänne . . .

— Mä kuivattelen tässä teidän kenkänne.

— Meinaaks toi Sirkka valvoa koko yön. Ei se ole oikein.

— Se on valvomisessa ammatti-ihminen, selitti Pikkusisko ja siihen sitten tyydyttiin, kun ei tilaakaan kankaan alla ollut viidennelle.

Aamun valjetessa huomasimme Sirkan toteamukset oikeiksi. Kämppä on korkeintaan kahden kilometrin päässä ja koko tienoola ei ole yhtään kuusta.

— Lähtekää siitä kämpälle kahvinkeittoon!

Ja lähdettiin.

TONNIKALA

Nykyisin Lapissa voi tehdä, jos hyvin käy, kaupat siitäkin, että kylän miehet heittävät tulijan haluttuun paikkaan ski-doolla.

Suopungin heitto kuuluu poroerotusten ohjelmaan. Kesäaikana, niin kuin tässä kuvassamme, on puuhia hauskempi seurata kuin talven kylmässä, kunhan itikoita ei vain lentele.

Riutusvaara; Karigasniemestä Inarinjokivartta ylös 40 km.

Hirvassalmi; Inarin—Kittilän maantien varressa, Inarista 57 km.

Vuorhavaara; Hammastunturin juurella 35 km Ivalosta länteen.

Raja-Jooseppi; noin 51 km Ivalosta kaakkoon.

Ruohokangas; Ivalosta Akujärven kautta Raja-Joosepin tietä 22 km. Lähin ja helppokulkuisin aita, joka yleisön suosima.

☐ **Kittilä**

Sammalselkä; Hanhimaasta 20 km pohjoiseen, maantien varressa.

Raattama; Pallasjärven ja Raattaman kylän välisen maantien varrella, Pallasjärveltä 17 km.

☐ **Kolari**

Kivivuopio; Äkäslompolon tien varressa.

☐ **Muonio**

Ahvenkielinen; Kangosjärveltä 4 km itään.

☐ **Koillistunturit**

Sallan matkailukeskus järjestää omalla pienoisbussillaan kuljetuksia (32 p/km) seuraaville poro-aidoille:

Sarasaari 62 km, Sattovaara 75 km, Tuntsa 130 km, Moivaisokka 81 km, Aatsinki 34 km, Latvavaara 9 km, Kielto-oja 8 km.

Suomutunturilla lähin poro-aita 300 m päässä ja useita aitoja ympäristössä.

Suomussa on eräs Lapin läänin suurimmista merkintä-aidoista, jossa **kesämerkintä juhannuksen tienoissa.** Kerrallaan nähtävissä 4000—7000 poroa.

Maantie perille saakka. Kuljetus tilauksesta.

☐ **Savukoski**

Kotivaara; Martin kylässä.

Leukkuhamari; Martin kylästä 16 km pohjoiseen.

Kokkopää; Lokan kylästä 6 km itään.

☐ **Sodankylä**

Vuomaselkä; Rovaniemeltä nelostietä 246 km pohjoiseen ja siitä 2,5 km länteen.

☐ **Utsjoki**

Tsokkavaara; Utsjoelta 20 km itä-pohjoiseen.

Ailigas; Karigasniemeltä 10 km Kaamaseen päin ja siitä 2 km pohjoiseen.

Kaamasmukka; Karigasniemestä 27 km Kaamaseen päin ja siitä 3 km pohjoiseen.

Rovaniemen kaupungista 20—100 km säteellä poroerotuksia, joista tarkemmat tiedot Rovaniemen kaupungin matkailutoimistosta, Aallonkatu 1, puh. 3651/38 tai 16 270.

Lisätietoja poroerotusten vuosittaisista ajankohdista saa Paliskuntain Yhdistykseltä, Rova-

Tunturilatu ry:n jäsenille

☐ JÄSENMAKSUJEN suorittamista varten postitimme kiertokirjeen mukana oheisen tililliepanokortin huomauttaen, että tänäkin vuonna arvomme kaikkien helmikuun 25 päivään 1968 mennessä maksunsa suorittaneiden jäsentemme kesken vapaan tunturikurssipaikan KIILOPÄÄLLE (jäsenmaksut: I 5,— mk, II perheen jäsen 2,50 ja lapsijäsenet 1,— mk/1968 sekä toiseen latuyhdistykseen kuuluva 2,50 ja ns. ainaisjäsen 50,— mk). Täyttänette kyseisen ps.tililliepanokortin huolella. Tarkkailemme jäsenkortistomme niiden mukaan.

☐ RIIPPUSILLAN RAKENNUSTALKOOT Ivalojoella Kultalassa 22. 7. — 4. 8. 1968. Ilmoittautumiset LATUUN puh 634 064 tai postitse Korkeavuorenkatu 25 A 3 HELSINKI 13. Kokoontuminen Kiilopään majalla 21. 7. 1968 klo 10. Talkoolaisille järjestetään vapaa muonitus. Jokainen huolehtii itse paikkavarauksistaan ja matkalippuhankinnoistaan. — Sillanrakennustoimikuntaan kuuluvat: Yrjö Pitkänen, Paavo Kihlberg, Pauli Rautama ja Esko Venäläinen. Tervetuloa joukolla reippailemaan.

☐ HIIHTORETKI Hyvinkäälle 10. 3. 1968 — kts. omaa TUNTURILATU-lehteämme 27. 1. 1963.

☐ TAHKON HIIHTO — talvinen seikkailumme — helmikuun 11 päivänä. Kts. — päivälehtiä.

☐ SUSIKYRÖSSÄ kunnostelevat kotkalaiset pääsiäisaikaan kämpän majoitusoloja, mutta se ei estä majoittumista sinne silloin, jos vain on oma avain, sillä ainoastaan se oikeuttaa viipymään majalla. "Ohikulkijoille" annamme majoittumismahdollisuuden ainoastaan vuorokaudeksi. Kämpän käyttöä koskevat säännöt saanemme pian HUONEENTAULUKSI. Rakennustoimikunnalla on "paketti" uusia suunnitelmia kaikkien majalla viipyvien viihteeksi. Nämä parannussuunnitelmat aiotaan toteuttaa ensi kesänä.

Tunturiladun Susikyrö sijaitsee Vuontisjärvellä Pallaksista itään.

niemi, Rovakatu 23. Poroerotusten tarkka ajankohta selviää 7—10 päivää ennen erotusta. Suurimmat poroerotukset ovat nykyään 15. 11.—30. 1. välisellä ajalla poronhoitovuosittain.

☐ **Milloin oltava paikalla**

Poroerotusten tarkkoja päivämääriä ei voida ilmoittaa hyvissä ajoin etukäteen, sillä poro on oikukas, diivamainen eläin, joka saattaa karata jopa kootusta tokasta. Mutta yleensä 3—4 päivää etukäteen voidaan erotuspäivät määritellä kutakuinkin tarkkaan. Varsinkin Ivalon ja Inarin suunnalla varmoja kuukausia ovat tammi—helmikuu, jolloin turisti helpoimmin saa tiedot oikeasta paikasta ja hetkestä.

Luotettava välietappi poroerotuksiin pyrkivälle on Ivalo, jossa matkailumajalta saa myös edullisia kyytejä eri suuntiin. Erotuksille menijöitä usein liittyy linja-auto- ja taksikuljetuksiin, joten kyyditys järjestyy sopuhintaan.

Luotettavia tietoja oikeista päivistä antavat Rovaniemen Paliskuntain Yhdistys (talousneuvos Alaruikka), Lapin maakuntaradio joulun jälkeen kahdesti viikossa.

☐ **Parasta poronkäristystä**

Erotusaidoilla on kanttiini, joissa myös matkailijoille tarjotaan pohjoisen parhaat poronkäristykset, samoin hernekeittoa, kahvia ja pullaa. Yöpymismahdollisuuksia saattaa järjestyä innokkaimmille, mutta suositeltavinta on pyrkiä illalla pois erotuspäivän päätyttyä.

☐ KIVIMUSEO on tarkoitus saada Inariin kevään kuluessa. Se tulisi olemaan saamelaismuseon yhteydessä. Kivimuseo tulee käsittämään koko Lapin läänin alueen alkaen pintakivistä syvempiin kerroksiin ja mineraaleihin. Pintakivikeräystä on jo jonkin verran suoritettu. Keräystoiminnan takana on ollut maisteri Yletyinen geologisesta tutkimuslaitoksesta. Tutkimista ja keräilyä jatketaan kesäkausina edelleen ja kokoelmiin on tarkoitus saada myös edustava kokoelma Lapin pintakasvillisuudesta.

☐ PUOLUSTUSVOIMAIN ensimmäinen Lappiin sijoitettu säiliöruisku-paloauto on luovutettu Rovaniemellä. Auton sijoituspaikkana on Misin varastoalue Rovaniemeltä pohjoiseen.

Varastoalueen lisäksi paloauto tulee turvaamaan Rovaniemen leirialueen paloautotarpeen. Lisäksi autoa voidaan käyttää tarvittaessa myös paikallisen asutuksen apuna, kertoi puolustusvoimain palopäällikkö Paavo Heikkonen.

Puolustusvoimat ovat saaneet 1960 jälkeen kaikkiaan 30 nykyaikaista paloautoa. Seuraava hankitaan myös Lappiin ja sijoitetaan Lapin jääkäripataljoonaan Sodankylään.

AINUTLAATUINEN TILAISUUS PANNA SYSTEEMIT KUNTOON –KONICA AUTO-REFLEX 539:-

Automaattinen järjestelmäkamera normaalin kinofilmikameran hinnalla. Konica Auto-Reflexin ympärille voitte rakentaa täydellisen järjestelmän HEXANON-objektiiveilla.

Ja kaiken lisäksi Konica Auto-Reflex tarjoaa ensimmäisenä maailmassa ainutlaatuisen edun kaupanpäällisiksi:

negatiivikoko voidaan vaihtaa täyskoosta puolikokoon ja päinvastoin vaikkapa kesken filmiä — kameraa avaamatta.
Käykää tutustumassa Konica Auto-Reflex erikoistarjoukseen. Nyt on tilaisuus siirtyä edullisesti täydellisiin systeemeihin.

FINNKAMERA OY
Helsinki: Aleksi 48, Kuopio: Keilatalo, Lappeenranta: Valtakatu 46, Oulu: Kirkkokatu 9, Tampere: Hämeenkatu 9, Turku: Aurakatu 8, Vaasa: Atrium

finnkamera oy

Kaksi kirjettä Lapista

Majavaoja 12. 12. 1967
Tunturilatu r.y.

Sydämellinen kiitoksemme joulupaketeistanne. Ne olivat niin hyviä, etten osaa kyllin kiittää teitä niistä. Kun on näin työtön aika, olisi tullut meidän lapsillemme köyhä joulu, mutta teidän ansiostanne se muuttui päinvastaiseksi. Vielä kerran kiitos teille ja teidän kauttanne kaikille niille, jotka ovat avustaneet niiden laitossa.

Hyvää joulua!

toivoo Edla Ruokokoski perh.

Tiurajärvi 31. 12. 1967
Tunturilatu r.y.

Lämpimät terveiset täältä Lapin kylmien tunturien liepeiltä ja monet parhaat kiitoksemme Tunturilatu r.y:n toimihenkilöille ja pakettien lahjoittajille saamistamme kolmesta erittäin hyvästä paketista, jotka osuivat juuri oikeaan aikaan ja oikeaan paikkaan. Jouluilo olisikin ollut poissa, jos ei näitä paketteja olisi tullut. Niissä oli paljon jouluhyvää koko perheelle ja vaikka onkin 11 hengen perhe, oli varmasti jokaiselle jotakin ja useampiakin vaatekappaleita kylmän talven varalta. Vaikka kotimme onkin uusi, suuri velkataakka painaa ja lisäksi työttömyys, joka jo pitemmän ajan tuonut pienempiinkin perheisiin kurjuutta puhumattakaan näin suuresta kuin meillä. Toivomme, että kiitoksemme saapuisivat jokaiselle, jotka ovat näihin paketteihin ojentaneet auttavan kätensä. Moninkertaiset kiitoksemme jokaiselle ja samalla toivotamme oikein onnekasta alkavaa vuotta.

Parhain terv. ja kiitoksin

Aino ja Antti Angeria perh.

TUNTURILATU esittää myös puolestaan kiitoksensa kaikille niille, jotka lahjoituksin tukivat keräystämme Lapin lasten joululahjapakettien saamiseksi. Yllä olevat kirjeet kertovat puolestaan, että kaikkien lahjat ovat olleet tervetulleita ja se onkin asianomaisille paras kiitos. Erikseen Tunturilatu kiittää liikennöitsijöitä Lauri Vähälää Oulusta ja L. M. Eskelistä Rovaniemeltä joulupakettien kuljettamisesta määränpäähän tänäkin jouluna.

Liity Tunturiladun jäseneksi tällä lipulla ja postita se täytettynä osoitteella Tunturilatu ry. Korkeavuorenk. 25 Hki 13.

Liityn Tunturiladun jäseneksi

Nimi ..... synt. .....

Osoite .....

Puhelin .....

(Jäsenmaksu 5 mk vuodessa)

Muut lehdet

Imatran Lapinkävijä 1967 kirjoittaa:

Vähän pujottelusta

Pujottelusta on viime vuosina puhuttu paljon ja kirjoitettu paljon, sitä on kehuttu ja sitä on haukuttu. Kaikesta huolimatta pujottelusta on tullut melkeinpä suosituin talviurheilulaji. Sen huimaa eteenpäin menoa on yritetty jarruttaa kaikenlaisilla verukkeilla, onpa muutamat epäilleet, onko pujottelu edes urheilua.

Ei pujottelu ole mitään urheilua, koska siinä konevoima vetää hiihtäjän ylöspäin ja maan vetovoima alaspäin, julistaa **Tahko.**

Pujottelu on taitavasti kehitettyä suksien hallintaa, pujottelu on tarpeeksi vaikea laji opetella, siksi se kiinnostaa, se ei mene hetkessä ohi kuten moni muu villitys, puolustaa **Lapinkävijä-64.**

Pujottelu on hiihtourheilun syöpä, syyttää **kilpahiihdon napamies.**

Ulkoilulta odotetaan enemmän kuin pelkkää kunnon kohottamista ja raitista ilmaa. Pujottelu nykyaikaisena teknillisenä urheilulajina tarjoaa harrastajalleen edellisten lisäksi "sitä jotakin". **Lapinkävijä -66.**

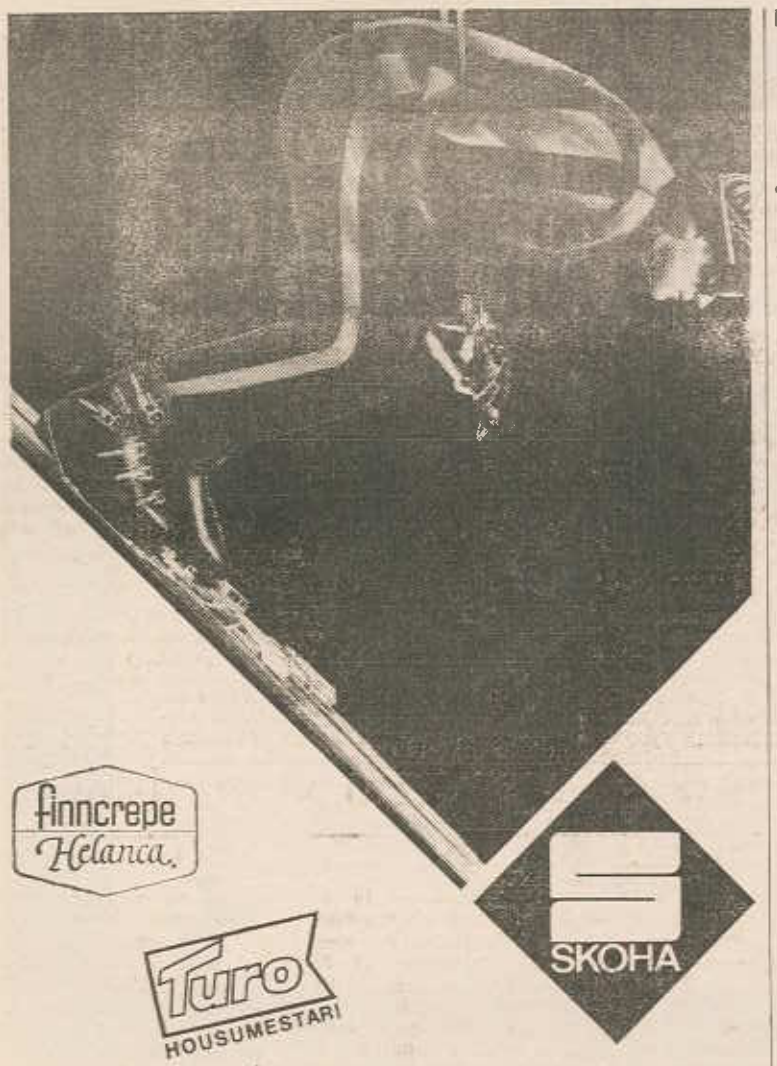
Yksi tekee ja kymmenen katsoo, toteaa **Tunturiharakka.**

Pujottelu, norj. slalom, yksi hiihtourheilun ns. alppilajeista. Koettelee hiihtäjän tekn. taitavuutta ja suksien hallintakykyä kuitenkin ilman akrobatiaa. Näin sanoo kaikki tietävä tietosanakirja.

Meidän lapinkävijöiden asia ei ole päättää siitä, onko pujottelu urheilua vai ei, pääasia on, että saamme ihmiset innostumaan ulkoiluun ja reippaaseen liikuntaan, jota mm. pujottelu tarjoaa. Joku viisas on sanonut, että on vähän sellaisia ihmisiä, joille liikunnan tarve tulee sisältä päin, siksi tarvitaan ulkopuolisia houkuttimia, jotta saataisiin edes niillä keinoin ihmiset liikunnan pariin ja ymmärtämään liikunnan tärkeys terveydelle, heille itselleen.

Tarkoitus pyhittää keinot, olkoonkin, että ne poikkeavat jonkin himohiihtäjän ihannereseptistä, niin silti liikunta- ja ulkoilumuotona pujottelu on erittäin pätevä ja kehittävä laji, sanottakoon sitä sitten urheiluksi tai joksikin muuksi.

Eikka

KESTÄVÄT JOUSTAVAT LÄMPIMÄT BRI-NYLON/ FINNCREPE 'HELANCA' HIIHTOHOUSUT

Niissä on kolminkertainen kangas ■ päällä kestävä, kiharrettu BRI-NYLON FINNCREPE 'HELANCA' ■ välissä lämmittävä vaahtomuovikerros ■ sisäpuolella pehmeä puuvillatrikoo ■ Tarkistakaa, että TURO OY on valmistanut hiihtohousunne, niissä on BRI-NYLON FINNCREPE 'HELANCA' merkki takeenä kankaan kestävästä laadusta.

SKOHA
VARUSTEET JA VÄLINEET ASIANTUNTIJAIN VALITSEMIA

Helsinki: City-Center (Skohan kulma) ja Urheilutalo. **Vaasa:** Kauppapuistikko 18. **Turku:** Länsi-Suomen URHEILUKAUPPA Oy. **Lappeenranta:** SUKE Oy.

TAPANI PIIRAINEN johtaa tämänvuotisen SUSIVAELLUKSEN

Johtajasusi Tapani Piirainen on suunnitellut ja vetää tämäntalvisen susivaelluksen.

Lähtö etelästä 29. 3. ja paluu 17. 4. Reitti alkaa Karigasniemen tien varrelta Peldojoelta ja päättyy Hettaan tai Susikyröön, hiihtomatkaa kertyy noin 400—450 km.

Johtajasusi-kandidaateilla ynnä muilla on erinomainen tilaisuus osallistua tälle arvostetulle Piiraisen vaellukselle, joka varmasti kattaa vaaditun 300 km eräretken tietoineen ja taitoineen johtajasuden vaatimuksesta.

Lähempiä tietoja antaa Suomen Latu tai Tapani Piiraiselta os. Viheriäinen C B 10, VANTO, puhelin Turku 89 898, iltaisin.

Itävallan alpeille

Alppi-kerhon suunnitelmissa on vuoden kuluttua tehdä yhteinen retki Itävallan alpeille. Siitä tiedotamme tarkemmin tuonnempana, kunhan suunnitelmat kehittyvät.

Ei sokkona selkosille vaan KARTTA mukaan

Suuresta osasta maata on jo saatvana peruskartta tai topografinen kartta 1:20 000, jonka avulla on turvallista liikkua maastossa. Lisäksi on Lapista julkaistu seuraavat ulkoilukartat:

1:50 000
Halti—Kilpisjärvi
Ruka—Oulanka
Kaunispää—Kopsusjärvi
Sokosti—Suomujoki
Ylläs

1:100 000
Pallas—Ounastunturi

Muualta maasta
1:100 000
Helsinki ympäristöineen
Tampere ympäristöineen

1:25 000
Helsinki—Vantaa
Nuuksia, Östersundom
Lahti, Oulu
Rovaniemi
Jyväskylä
Pyhätunturi

Karttojen jälleenmyyjinä kirjaja eräät muut kaupat. Lähetykset maaseudulle postiennakolla.

Maanmittaushallituksen KARTANMYYNTI
E. Esplanadikatu 10, Helsinki 13
puh. 90- 15 811/216, 217 tai 90-660 554

Tunturikerho KOUKTEn ensimmäinen vuosi

KERHON ENSIMMÄINEN VUOSIKOKOUS pidettiin Hyvinkäällä Osuuskassan kerhohuoneistossa 24. 10. 1967. Kerhon puheenjohtaja Pekka Järvinen kertasi avauspuheessaan ensimmäisen toimintavuoden tärkeimpiä tapahtumia todeten toiminnan olleen kerhon perustamisesta lähtien erittäin vilkasta. Kerhohan perustettiin 15. 2. 1967, mutta se on jo järjestänyt useita erilaisia retkiä, osallistunut toisten järjestöjen järjestämiin latu- ja polkuretkiin. Lappiin järjestettiin yli 500 km pituinen erävaellus heinäkuussa, osallistuttiin Susikyrön saunatalkoisiin ja lisäksi ovat useat kerhon jäsenet käyneet eripuolilla Lapin palkisia samoilemassa.

Vuosikokouksen puheenjohtajaksi valittiin Pentti Ristikangas Rajamäeltä, sihteeriksi Anja Pajunen Ridasjärveltä ja pöytäkirjan tarkastajiksi Kaisa Savola ja Aini Pylkkänen Ridasjärveltä. Kerhon puheenjohtajaksi valittiin uudelleen Pekka Järvinen Hyvinkäältä. Samoin tulivat kerhotoimikuntaan uudelleen valituiksi Jarmo Innala ja Rainer Paasonen Hyvinkäältä, Siiri Kostamo Rajamäeltä, Anja Pajunen Ridasjärveltä, Aune Konttinen Kaukasista, Taimi Wallen Mutilasta, Arvo Kallio Riihimäeltä ja Esko Nio Jokelasta vakinaisiksi jäseniksi, sekä varalle Pentti Ristikangas Rajamäeltä ja Kaisa Savola Ridasjärveltä.

Tunturiladun terveiset vuosikokoukselle toi Antero Tarvainen selvitellen samalla niitä näkymiä, mitä tunturikerhotoiminta laajetessaan tulee vaikuttamaan yhä lisääntyvään Lapinkävijöiden määrään nähden. Lisäksi hän esitti rainoja tunturilatulaisten toiminnoista Lapissa, sekä Sveitsin Alpeille tekemiltään vuorikiipeilyretkiltä.

TUNTURIKERHOJEN PÄÄTARKOITUSHAN on vanhojen Lapinkävijöiden lisäksi saada uusia Lapinharrastajia tunturiretkeilyn piiriin. Niinpä kerhommekin järjesti ensimmäisen Lapinvaelluksen viime kesänä heinäkuussa. Viiden hengen ryhmä, jotka kaikki tosin olivat vanhoja Lapinkävijöitä vaelsivat reitin Karigasniemi — Vaskojoki — Maarestunturit — Ravadasköngäs — Lemmenjoki — Pellisen kämppä — Heikki Pihlajamäen kämppä — Postijoki — Tupalaki — Peltotunturin kämppä — Kalmankaltio — Nunnanen — Ketomella — Susikyrö — Pallas — Keimiö — Kukasjärvi — Aakenustunturi ja vaellus päättyi Kittilään. Pituutta kertyi vaellukselle yli 500 km ja se kesti 26 vuorokautta. Lisäksi kävimme 16 tunturin huipulla. Vaeltamamme reitti ei tunnu olevan retkeilijäin erikoisessa suosiossa, sillä saimme vaeltaa aina Vaskojoen eteläpuolelle saakka ennenkuin tapasimme toisia vaeltajia. Johtuneeko se alueelta saatavista heikoista kartoista, vaiko autiomajojen puutteesta on vaikea sanoa. Maisemat sitävastoin täyttää varmasti vaativankin vaeltajan toiveet. Jo yksin Ravadaskönkään mahtavat näkymät palkitsee vaeltajan vaivat. Sen jyminä kaikuu jo kauaksi erämaahan, kun syvällä kallioiden välissä jyrkästi mutkittelevassa kanjonissa valtavat vesimassat vyöryvät korkeista putouksista, päätyen lopuksi valkoisena myöppynä Lemmenjokeen. Jylhyydessään Ravadaskönkäälle saa hakea vertaistaan kaukaa Lapissakin, josko löytääkään. Seuratessaan luonnonvoimien pauhaavaa näytelmää vaeltaja taas kerran tuntee itsensä hyvin pieneksi.

PÄÄSIÄISEN AIKAAN on tarkoitus lähteä hiihtämään Pallas- ja Ounastuntereille tukikohtana Susikyrö. Sitä ennen pidämme kuitenkin Hyvinkäällä mäenlaskun tekniikkaharjoituskurssin, tuntureille lähtijöille ja muillekin halukkaille. Kurssi pidetään Erkylän lukoilla. Siellä ei tosin ole tuntureihin verrattavia rinteitä, mutta asiantuntijoiden mielestä kyllin suuri kuitenkin tällaisen kurssin alkeisopetusta varten.

Maaliskuun toisena sunnuntaina 9 ja 10 päiväksi kerhomme on kutsunut Tunturiladun hiihtoretkelle Hyvinkäälle. Tukikohtana tulisi olemaan Hyvinkään Hiihtoseuran maja Paukunharjulla mitä parhaan hiihtomaaston tuntumassa. Hyvinkään asemalta on majalle matkaa noin 5 km, joten se ei ole pitkä matka hiihtääkään, mutta autolla pääsee myös majan pihaan asti. Mukaan on syytä varata makuupussi, sillä yö vietetään majalla totuttuun tapaan yhteismajoituksen merkeissä. Majalle järjestetään kahvitarjoilu ja yksinkertainen ruokailumahdollisuus, eikä saunaakaan ole unohdettu. Niin että tervetuloa Hyvinkäälle. Paukunharjulla tavataan.

PEKKA JÄRVINEN

Tunturikerho Kolbman toiminta monipuolista

VIIME VUODEN KEVÄÄLLÄ tus sisällyttää mm. erilaista asperustetun Tampereella toimivan kartelua retkivarusteiden kuten tunturikerho Kolbman toiminta on muodostunut monipuoliseksi. Jäsenistön keräännyttyä kesäretkiltään järjestettiin jo syksyllä suunnistustaidon kurssi tietouden kertaamista ja lisäämistäkin varten. Ensiapukursseilla tutustuttiin tämän jokaiselle retkeilijälle tärkeän asian kysymyksiin, jonka merkitystä ei aina muisteta. Molemmilla kursseilla oli runsaasti osanottajia. Siivakkalan majalla vietetty pikkujoulujuhla pukkeineen, saunoitteluineen ja Lapin kuvien katseluineen muodostui onnistuneeksi tilaisuudeksi. Ohjelmassa oli myös tietokilpailu, jossa jäsenet osoittivat yllättävän hyvää Lapin tietoutta kysymysten laadun huomioonottaen. Jäseniä oli mukana puolisen sataa.

Alkanut vuosi on lähtenyt liikkeelle tiiviin hiihtoharrastuksen merkeissä. Ohjelmassa on mm. sunnuntaiseudun matka jo monelle tutuksi tulleelle Kintulammin majalle. Perillä vietetään lauantai-iltaa saunoittelun ja yhteisten asioiden pohdinnan merkeissä sekä hiihdetään sunnuntaina joukolla vaihtelevassa maastossa. Hiihdon ja muun ulkoilun välillä kokoonnutaan yhteisiin kerhoiltoihin. Niiden ohjelmaan on tarkoitus sisällyttää mm. erilaista asiantuntijaluentoa retkivarusteiden kuten esim. rinkkojen tekemistä myöten. Retkiasioista riittää myös pohdintaa, vaikka jäsenet ovat monen pohjoisen matkan kävijöitä. Aina kuulee toiselta jotain uutta, joka on varteenotettavaa seuraavilla vaelluksilla. Ohjelmassa on tietysti myös Lapin kuvien katselua, sillä joukossa on monia innokkaita ja taitavia valokuvaajia. Kokoontumispaikaksi on saatu kaupungin vapaa-aikalautakunnalta oma kerhohuone.

NAISJÄSENET ovat myös perustaneet oman kerhonsa, joka toimii omien puitteittensa mukaan, joita ei ole vielä kerrottu julkisuudessa. Kuitenkin on jo kerrottava, että kerhon toimesta kerättiin vaatteita ja muuta joulutavaraa lähetettäväksi Lappiin Helsingistä lähteneen yhteislähetyksen mukaan.

Jo kaamosaikana ovat mielet virinneet kevättalven hiihtokursseihin. Usea jäsen suuntaakin matkansa jo aikaisemmin ottamiinsa kohteisiin. Susikyrön maja on myös matkojen päämääränä. Kesän matkat ovat vielä kaukana, mutta niihinkin on jo suunnitelmia.

RIIMMA

TUNTURILATU, Lapinkävijäin lehti. Toimittaja Erkki Wiksten, Siilitie 1 A 242, Hki 80, puh. 78 89 47, talous Eero Lilja, Korkeavuorenk. 25, Hki 13, puh. 63 95 00, ilmoitukset Veikko Lähde, Liisank. 5 B, puh. 66 40 56. Paasipaino, Helsinki

LAPIN JOKOS

— JOKOS on lapinkieltä. Se merkitsee porojen lumeen tallaamaa polkua, myös ahkion tai suksien jälkeä. Tällä tavalla esitelmöin ystävälleni Ulkoiluteoreetikolle. Selvyyden vuoksi lienee syytä ilmoittaa, että sana "ulkoiluteoreetikko" tässä tarkoittaa sellaista kunniallista kansalaista, joka harrastaa reippailua kaikesta sydämestään — aina siihen hetkeen, jolloin pitäisi ruveta kaivamaan ulkoilukamppeita komeron pohjalta. Siihen se sitten loppuukin, se aktiivisuus nimittäin. Tällaisen kansalaisen löytää melkein mistä tahansa, vaikkapa oman puseronsa sisältä, kun niikseen tulee.

— Mitä sinulla sitten on tekemistä poron tai jonkun muun tallaaman polun kanssa, pisteli ystäväni Ulkoiluteoreetikko. Emme tietääkseni asu Lapissa, vaikka oletkin niin urhoollisen näköisenä sonnustautumassa lenkille.

— Istuhan tuohon kiireemmäksi aikaa, niin minä selitän. Tässä on nyt tämä meidän merkkimme. Siinä on kirjaimet L J ja tunturilta tuleva jokos. Se on niiden sanoisinko ei-teoreetikkojen yhteinen merkki, jotka todella harrastavat Lapinretkelyä. Lapin Jokos on rekisteröity valtakunnallinen yhdistys. Se on sitäpaitsi toiminut jo yli 15 vuotta.

— Kumma, kun en ole kuullut aikaisemin tuollaisesta yhdistyksestä, vaikka olen harrastanut ulkoilua koko ikäni. Minä olen kuullut puhuttavan Suomen Ladusta ja Tunturiladusta ja mitä ne kaikki ovat, mutta Lapin Jokos, miksi vielä semmoinen pitää olla?

— Hm, aloitin hienotunteisesti. Mitä tuohon sinun ulkoiluharrastukseesi tulee, niin — — no puhutaan siitä toiste. Eikä ole ihme, ettet ole Jokoksesta kuullut. Ei se ole koskaan pitänyt itsestään suurta ääntä, mutta oman paikkansa se silti täyttää. Moninaisuus on rikkautta ja toinen täydentää toista. Kaikille riittää kyllä työmaata. Lapin Jokos muuten toimi aikaisemin Rovaniemeltä käsin, sillä se perustettiin alun perin Lapin Lastensairaalan henkilökunnan keskuudessa. Kiinteät siteet Lappiin Jokoksella on vieläkin, vaikka kotipaikka muutaman vuoden ajan on ollut Helgissä sentään lienee enemmän sinki.

— Helsinki ei liene kiitollisimpia paikkoja tuon tapaiselle toiminnalle, arveli ystäväni Ulkoiluteoreetikko. Eivät ihmiset täällä mihinkään viitsi lähteä.

— En minä nyt niinkään sanoisi. Tosin emme enää voi järjestää suunnistuksia rovaniemeläisten ja helsinkiläisten välillä, emme ainakaan toistaiseksi. Mutta uskot tai et, huomattava osa retkien osanottajista on tähänkin asti ollut Etelä-Suomesta. Sitäpaitsi voimme nyt paremmin järjestää kuntolenkkejä ja muuta sellaista valmennuksen tapaista, ettei helsinkiläisten tarvitse ihan kylmiltään lähteä Lappiin. Minusta ainakin tuntuu, että moni pysyttelee hotellin tuntumissa vain, koska ei oikein luota hiihtotaitoonsa ja kestävyyteensä. Puhumattakaan varsinaisista, hm, ulkoiluteoreetikoista, joita Helsinkiin kuin Rovaniemellä.

— No jaa, sanoi ystäväni Ulkoiluteoreetikko eikä ollut vihjausta ymmärtävinään. Saattaa toussa olla perää, mitä sinä sanoit. Ei täältä etelästä noin vain uskalla lähteä erämaihin. — Eikä pidäkään lähteä, sanoin. Siksi Lapin Jokoksen retkillä on aina johtajana kokenut jokoslainen. Ja varusteet ja muonat ja sen semmoiset laitetaan kuntoon yhteissuunnitelman mukaan. Tiesitkö muuten, että Jokoksella on ikiomia tukikohtia Lapissa? — En, sanoi ystäväni Ulkoiluteoreetikko kiinnostuneena. Missä? — Saariselällä meillä on Siulan Ruoktu-niminen kämppä suunnilleen Jaurujoen ja Siulajoen yhtymäkohdassa. Se on hyvä yöpymispaikka, sauna ja kaikki. Sitten on turpeesta tehty, lämmin ja kodikas Hammaskotka Vesipään ja Vuomapään välisen Hammaskurun eteläsuussa. Siinä on kaminakin, joten levähdyspaikkana Luirajärven ja Siulan Ruoktun välillä se on ollut hyvin tarpeellinen. Niin ja sitten tietenkin on vielä Yliluiron talo.

— Yliluiron? Missä semmoinen on?

— Se nyt on kokonaan oma tarinansa.

— Kerro nyt kuitenkin, kun kerran aloitit.

— No niin, niihin aikoihin, kun Kustaa Vaasa — — päästelin juhlallisesti.

— Mitä sinä oikein messuat, keskeytti ystäväni Ulkoiluteoreetikko hämmästyneenä.

— Paulaharjua vain siteeraan.

— Aha, no anna tulla sitten.

— "Niihin aikoihin kuin Kustaa Vaasa isännöi Ruotsin kuninkaana ajaen pois vääräuskoisia paavilaisia ja pystyttäen suureen valtakuntaansa Lutheeruksen puhdasta oppia, Sompion korpivallassa käpsehti kastamaton lappalainen, täysi pakana, pärryttäen noitarumpua ja kumartaen omia metsäjumaliaan." — Niin mutta miksi sinä nyt tuota Paulaharjua oikeastaan, ihmetteli ystäväni Ulkoiluteoreetikko.

— Tuli vain tuosta Yliluiron talosta mieleen. Se sijaitsee nimittäin juuri Luirojoen latvoilla, Sompion mailla. Itse talon on omistanut Magga-niminen saamelaissuku, ja talon vanhaemäntä, kuuluisa Ahku, on jokoslaisiakin monta kertaa kestinnyt ja majoittanut. Nyt on kuitenkin koko Sompion Lappi tyhjennetty asukkaista, sillä Lokan tekoallas peittää pian alleen nämä ikivanhat lappalaisalueet. Muut talot jäävät veden alle, paitsi juuri Yliluiro. Tämänkin talon asukkaat ovat kuitenkin muuttaneet Ivaloon, ja Kemijoki Oy, joka oli lunastanut talon Maggoilta, luovutti sen Lapin Jokoksen hallintaan. — Tuo on mielenkiintoista, myönsi ystäväni Ulkoiluteoreetikko. Tekisi melkein mieli lähteä katsomaan.

— Kyllä sinne vielä retkiä tehdään. Tule vain mukaan, niin saat retkipistetilisi alulle.

— Retkipistetili? ihmetteli ystäväni Ulkoiluteoreetikko. — Katso nyt tätä minun rintamerkkiäni. Siinä on todisteet 50 erämaassa vietetystä yöstä. Tämän punaisen renkaan sain merkkini ympärille, kun 25 vuorokautta oli täynnä, ja nyt viime vuoden lopulla lisäksi vielä tämän sinisen.

— Houkuttelevaa, mutta en minä ikinä' renkaisiin asti pääsisi. — Mikset sinä siinä kuin muutkin. Joillakin on jo keltainen mestarimerkkikin, joka vaatii 100 vuorokautta. Ja kahdella jokoslaisella on vihreä rengas eli seitamerkki, jonka saa 200 retkipisteestä.

— On siinä tosiaan tullut käveltyä ja hiihdettyä, myönsi ystäväni Ulkoiluteoreetikko.

— Retkipisteitä on kaikkiaan suoritettu niin paljon, että se vastaisi yhden henkilön yhtämittaista retkeilyä Lapissa 11 vuoden ja yhden kuukauden ajan selvensin minä.

— Jopas on, mietiskeli ystäväni Ulkoiluteoreetikko. Onko Jokoksessa muuten paljon jäseniä?

— Siinä, mitä nyt sanoisin, vajaat kaksisataa.

— On se oikeastaan ihme, en minä olisi uskonut ihmisten viitsivän, ainakaan enää nykyaikana. Tuollainen seuratoiminta tuntuu jotenkin niin vanhanaikaiselta.

— Ei sen vanhanaikaista tarvitse olla, väitin minä. Kyllä minusta esim. Jokoksessa on paljon moderneja piirteitä.

— Sanopas joku?

— No, esimerkiksi kansainvälisyys. Meillä on retkillä usein mukana ulkomaalaisia. Ajattele nyt, että esimerkiksi Siulan Ruoktua oli meikäläisten mukana rakentamassa toistakymmentä englantilaista partiopoikaa. Retki oli tosin elämys kaikille. Tai sitten vaikka demokratia. On se eräänlaista demokratiaa sekin, että sunnuntain kuntolenkille pyritään saamaan mukaan kaikenikäisiä reippailijoita ja perheet äiteineen ja lapsineen päivineen. Myös illanviettoihin jäsenet tavallisesti tulevat koko perheen voimalla.

— Tuossa olisi kyllä itua meidänkin perhettä ajatellen, sanoi ystäväni Ulkoiluteoreetikko. Siinä kun tulee hoidettua sekä kunto että perhe. Ja molemmat on tosi tärkeitä. Täytyykin puhua vaimon kanssa. Hän aina valittaa, ettei pääse mihinkään lapsilta. — Kuule, minä pidän huolta, että saat kevätkauden ohjelman. Siinä on hiihtolenkit joka pyhäksi ja aina on vetäjänä maaston tunteva jokoslainen. Vuosikokous pidetään Nuuksionpään majalla, jossa jokoslaisilla on tilaisuus viettää rentouttava sunnuntaipäivä hiihtäen, saunoen ja makkaroita paistaen.

— Entä Lappi?

— Lapin retki on suunnitteilla. Siitä kyllä ilmoitetaan, kun kaikki on selvää.

— Mukavaa tuo kaikki olisi, mutta kun en minä ole jäsenkään, alkoi ystäväni Ulkoiluteoreetikko perua.

— Tuo nyt ei ole este eikä mikään, sanoin minä. Kyllä rahastonhoitaja perii sinulta viitosen, kun saa nimesi ja osoitteesi. Ja ruokakunta saa alennusta. Vain yksi maksaa täyden maksun, seuraavat 3 mk ja lapset alle 16 vuotta vain markan.

Tässä vaiheessa ystäväni Ulkoiluteoreetikko katsoi kelloaan ja huomasi, että aikaa oli kulunut jo liikaakin. Kun hän oli lähtenyt, katselin vielä ikkunasta hänen menoaan. Askelissa ja ryhdissä oli jotain uutta, jotain, joka sai minut panemaan Ulkoiluteoreetikko-lisänimen eteen sanan "entinen". Joten siinä meni nyt ystäväni Entinen Ulkoiluteoreetikko. Ja luulenpa, etten arvaa aivan väärin, jos sanon, että siinä meni myös ystäväni Tuleva Jokoslainen.

TYTTI VAANANEN

KOSKEE KAIKKIA!

N:o 82.

Kuulutus.

Tullihallitus on 8 päivänä syyskuuta 1939 annetun tullisäännön 3 §:n nojalla, sellaisena kuin se on 26 päivänä lokakuuta 1956 annetussa asetuksessa (530/56) vahvistanut Enontekiön kunnassa olevat Koltalahden ja Keinovuopion 1 päivästä kesäkuuta 1967 lukien retkeilykäyttöön tarkoitetuiksi ylikulkupaikoiksi Ruotsiin edellyttäen, ettei retkeilijöillä ole mukanaan muita tavaroita kuin tarpeelliset retkeilyvarusteet. 26. 5. 67, NS/HS.

Helsingissä, tullihallituksessa 26 päivänä toukokuuta 1967.

Lapin Jokos r.y:n kuntohiihdot Helsingin ympäristössä

Lapin Jokoksen johtokunta on päättänyt viime talviseen tapaan järjestää jälleen sunnuntaisin hiihtoretkiä Helsingin ympäristöön. Retkien tukikohtana on vaihdellen joku Helsingin ympäristön retkeilymajoista. Tarkoituksena on jakaa lähtöpaikalle saapuneet osanottajat ryhmiin, jotka hiihtävät erilaisia "lenkkejä". Siten voidaan jokaiselle tarjota toivomustensa mukaan sovelias hiihtomatka, eikä lapsiakaan tarvitse jättää kotiin.

Saapukaa joukolla kuntoanne kohentamaan, ja ottakaa ystävännekin mukaan!

Retkiohjelma on seuraava:

28. 1. 68 **Luukissa,** vetäjänä Ilkka Väänänen. Bussi Skogbyhyn lähtee linja-autoasemalta laiturista 35 klo 9.30. Kokoontuminen Luukin ulkoilumajalla viimeistään klo 10.15.

4. 2. 68 **Solvallassa,** vetäjänä Kalle Telaranta. Bussi Koivulaan lähtee linja-autoasemalta laiturista 30 B klo 8.30. Kokoontuminen Solvallan Urheiluopistolla klo 9.30.

11. 2. 68 **Tahkon hiihdot.** Lähemmät tiedot päivälehdistä.

18. 2. **Pirttimäessä,** vetäjänä Tapani Kauraniemi. Bussi Sorvalammelle lähtee linja-autoasemalta laiturista 36 klo 9.40. Kokoontuminen Pirttimäen ulkoilumajalla n. klo 10.30.

25. 2. 68 **"Seitsemän veljeksen" hiihto.** Lähemmät tiedot päivälehdistä.

3. 3. 68 **Luukissa,** vetäjänä Pertti Väänänen. Bussi ja kokoontuminen kuten 28. 1. 68.

10. 3. **Pirttimäessä,** vetäjänä Olli Sarkko. Bussi ja kokoontuminen kuten 18. 2. 68.

17. 3. 68 **Solvallassa** (jos lunta riittää), vetäjänä Ilkka Väänänen. Bussi ja kokoontuminen kuten 4. 2. 68.

24 3. 68 **Nuuksionpäässä.** Jos on lunta, hiihdetään, muuten kävellään. Retkeilyn jälkeen vuosikokous Nuuksionpään majassa. Mahdollisuus saunomiseen. Bussi Koivulaan lähtee linja-autoasemalta laiturista 30 B klo 8.30 sekä 11.30. Koivulan päätepysäkiltä matkaa n. 2 km. Paluubussi lähtee Koivulasta klo 17.30.

● **Lapin Jokos r.y:n johtokunta** sai syyskokouksessa 26. 11. 67 seuraavan kokoonpanon: puh.joht. ylilääkäri Ilkka Väänänen, jäsenet tri Tapani Kauraniemi, metsänhoitaja Toimi Korpivaara, sairaanhoitajajohtaja Tuovi Paananen, (sihteeri, osoite Kadetintie 5 A 6, Helsinki 33) konttoripäällikkö Olavi Sarkko, prof. K. A. Telaranta, lastentarhanopettaja Mirja Valve, toimitussihteeri Erkki Wiksten, dosentti Jarmo Visakorpi ja fil. kand. Pertti Väänänen (rahastonhoitaja, osoite Museok. 28 A 11, Helsinki 10).

■ **Lapin Jokos r.y:n tarkoitus** on sääntöjen 2 §:n mukaan: 1) järjestää jäsenilleen mahdollisuuksia fyysisen ja henkisen virkistyksen hankkimiseen Lapin erämaissa tapahtuvan retkeilyn avulla, 2) tutkia ja tehdä tunnetuksi Lapin erämaiden tarjoamia retkeilymahdollisuuksia ja retkireittejä.

Poronlihaa vietiin

Poronlihaa vietiin viime vuonna jonkin verran enemmän kuin vuotta aiemmin. Pääosa viennistä meni Ruotsiin ja Norjaan. Pohjoisten tulliasemien kautta vietiin kaikkiaan 406 313 kg, josta Ruotsiin 373 797 ja Norjaan 32 516 kg. Viennin arvo oli n. 142 000 markkaa.

Lisäksi on Tornionjokialueella ja Taka-Lapissa viety poronlihaa suuret määrät ns. rajakaupassa, sillä hintasuhde Suomessa on ollut edullinen koko vuoden ajan, kertoi talousneuvos Yrjö Alaruikka Paliskuntain yhdistyksestä.

Kotimainen kulutus sen sijaan ei ole lisääntynyt odotetulla tavalla. Yhtenä syynä tähän on, että Etelä-Suomessa pyritään poronliha myymään nimenomaisesti herkkuna huolimatta siitä, että sen tuottajahinta on naudanlihaa edullisempi. Tilanteen korjaamiseksi on Paliskuntain yhdistyksen taholta suunniteltu oman vähittäismyymälän avaamista Helsingissä.

Hiihtolomalaisia Lapiin

Pian alkavana hiihtokautena odotetaan Lapissa lomansa viettävien määrän kohoavan yli 25 000:n rajan. Pääosa lomanviettäjistä tulee olemaan Lapissa juuri pääsiäisen aikaan ja pääsiäiseksi onkin jo tällä hetkellä käytetty lähes kaikki majoitusmahdollisuudet, kertoi maisteri Antero Ikäheimo Lapin maakuntaliitosta.

Helmikuun puolenvälin jälkeen alkavana sesonkiaikana on tarjolla kaikkiaan nelisentuhatta vuodepaikkaa eli saman verran kuin viosi sitten. Kesämatkailukautta varten ser. sijaan tullaan saamaan jälleen lisätiloja.

Parhaillaan valmistumassa olevan tutkimuksen mukaan Lapissa hiihtolomaansa viettävistä 50 prosenttia viipyy 6—7 vuorokautta. Ikärakenteeltaan suuri osa loman viettäjistä on 22—40-vuotiaita, ja noin 60 prosenttia kuuluu ammattiryhmään virkamies tai toimihenkilö.

□ SEVETTIJÄRVEN PÄÄSIÄISJUHLAT, kolttahelmon suurin juhlapäivä, jolloin poro-, suopunginheitto-, hiihto- ja moottorikelkkakilpailut, poro- ja moottorikelkka-ajeluja sekä tanssia ym.

Paikkavaraukset ja lähemmät tiedot matkoista:

Koulumatkailutoimisto Oy, Korkeavuorenkatu 25 puh. vaihde 65 04 88.

Toimistomme järjestää hiihtolomakurssit myös pääsiäisenä Rukalla ja Vuokatilla. Lähtö Helsingistä 10. 4. illalla ja paluu 16. 4. 68 aamulla.

Siisti jälkesi...

...harkiten!

Susikyrön kuulumisia

— Talkootyö kelpaa yhä

Vaikka tämän vuoden keskeinen talkoourakka onkin Ivalojoen sillan rakentaminen heinäkuun lopulla, saattaa tunturilatulaisiin iskeä talkoohenki aivan yllättäen muunakin ajankohtana. Mutta ei hätää, Susikyrö tarvitsee yhä talkootyötä sekin. Sekä yksityisille latulaisille — sudetkin kelpaavat! — että kauhioille porukoille on työtä tarjolla. Ota yhteys Tunturilatuun, niin voit sopia vaikkapa seuraavista töistä:

- **Vesipadan tulisijan ja katoksen rakentaminen;**
- **Saunapenkereen paalutus;**
- **Kämpän kaluston sorvaaminen halaistuista keloista;**
- **Jalaksilla seisovan PUU-C:n rakentaminen;**
- **Kämpän alustaan tulevien kellari- ja puunsäilytystilojen rakentaminen;**
- **3-renkaisen kaivon teko;**
- **Saunan pukuhuoneen ylälaverin värkkääminen;**
- **Kämpän seinien tilkitseminen;**
- **Erilaisen tavaran kuljetus etelästä Susikyröön.**

— Lahjoitusvihjeitä

Susikyröstä puuttuu vielä kunnon tavaraa:

- **Ahkioita;**
- **Kiikari (malli sillä-näetnimittäinkin kelpaa);**
- **Kasvi-, lintu-, kivi- ym. SKIENCE NON FICTIONS-kirjat;**
- **Ynnä Muu TÄHDELLINEN Tavara, kuten lumikengätkin.**

— Tiedoksi

- **Susikyrön paikallisena isäntänä toimii Ossi Issakainen, jonka tavoittaa Muonion Radio- ja TV-liikkeestä (ellei taas ole asentamassa Television pirunsiimaa johonkin Muonionlaakson kappeliseurakunnan tönönpahaseen).**
- **Suomen Ladun Hetta-Ylläs-eräretkiporukoille on annettu yhden yön yöpymisoikeus kevättalvella Susikyröön. Sopu sijan antaa.**
- **Susikyrön avaimia jaettu talkoolaisille tai myyty yhteensä noin 160 kappaletta.**

— Avainukaasi

Suolisolmun ja kolmiviikkoisen ummetuksen taatusti toteutuvalla uhalla KIELLETÄÄN ketään LAINAAMASTA Susikyrön avaintaan. Avain on HENKILÖKOHTAINEN ja omistajan on riiputtava avainketjun jommassa tai kummassa päässä. Tämän asian pitää tulla jokaiselle avaimenomistajalle, joka laittakoon nimensä ja avaimensa numeron vieraskirjaan, SELVÄKSI.

Reippain Susikyröterveisin

KÄMPÄN

RAKENNUS-

TOIMIKUNTA

Erkki Ahokanto:

KAIRASSA

Miehillä on asento kuusikkokurussa, Jaurujoen rannalla. Tuli liekkuu levottomasti humahdellen ja pyörittelee savua silmille. Silava tirisee pannussa ja poksahtaa silloin tällöin. Hemmi kyhjöttää tulen ääressä ja kääntelee silavia leukunsa kärjellä. Ympäristö yhä tummuu. Hemmin katsoessa taivaalle, eivät luppoisten kuusien tummat hahmot enää paljon eroitu muusta tummuudesta. Hemmi ajattelee huolestuneena kelin huonontumista ja poroja. Missähän lienevät porot? Onkohan hukka niitä repinyt? — Miehet hiihtivät hukkaa aamunkajastuksesta lähtien koko päivän. Illalla olivat verekset jäljet löytyneet Hammaskurusta, kun miehet etsivät tulipuuta. Miehet vihasivat sutta. Se tuli itärajan takaa, joskus useamman suden laumanakin verottamaan heidän porotokkiaan. Varsinkin kevättalvisin kun poroilla on vasat. Vain pimeys esti heitä lähtemästä ajamaan sitä takaa väsyneinä ja nälkäisinäkin heti jälkien löydyttyä. Aamulla oli lähdetty hyvällä kelillä hiihtämään, mutta päivällä oli ilma lämmennyt. Alkoi vihmoa kosteata lunta ja keli meni aivan soseeksi. Upotti pahasti miestä, vaan upotti se hukkaakin Ajo oli äärimmäisen rankka. Hukka oli suurikokoinen ja voimakas ja pakeni henkensä edestä. Miehet olivat sen kuitenkin tavoittaa sisukkaasti yrittäen. Mutta eivät saaneet. Kumahtavan laukauksenkin Niilan kivääristä se vältti ja meni. Katosi rajan taakse. Hemmi katselee Niilaa joka lepää liikkumatta, selällään havuilla, silmät suljettuina. Monet kerrat on Niilan kanssa kairoissa kuljettu, metsällä ja porojen perässä. Niila on vielä nuori, vasta kahdenkymmenenkahden, mutta jo ennen sotaväkeenmenoaan olin monasti hänelle erätoverina. Hän näkee että ajo on väsyttänyt Niilaa. Hemmi on itsekin väsynyt Hän nostaa silavapannun pois tulelta, työntää koivuista riukua tukevammin lumeen ja nostaa pienen kahvipannun riu'un nokkaan. Lumihiutaleet pyörähtelevät tulen valopiirissä. Ei vain heitä tuota pyryttämistä. Oudassa on nyt lunta paljon. Porojen on vaikea kaivaa sieltä jäkälänsä Paha on miehenkin kulkea. Työlästä se on soseessa ja pyryssä. — Tunturissa ne ovat. Porot. Olisivatko Hirvaspäillä? Siellä on paikoin jäkälä esillä. Voivat ne olla tämänpuolen tuntureillakin. Tulella olevan mustan kuhmuisen kahvipannun kansi helähtää. Vesi kuohahtaa kannen rakosesta. Hemmin suonikas käsi nostaa pannun keitinorren nokasta. Ruskea jauhe valuu pannuun kämmenpohjasta. Somia nuo vaahtokuplat . . . Kahvin tuoksu sekoittuu havun tuoksuun. Hemmi tönäisee Niilaa, joka pon nahtaa istuvilleen havuille. Nousehan syömään! Niila nousee seisomaan ja panee pari kierteistä kelonoksaa nuotioon. Taidanpa jo sytyttää tuon rakotulen, hän sanoo ja ottaa nuotiosta palavan oksan. Hän kuljettaa tulta pitkin valmiiksi ladottuja kiehisiä, jotka ottavat tulta ja alkavat loisesti lepattaen palaa.

Miesten syötyä, palaa rakotuli tasaisesti lämmittäen ja keittotuli on hiipunut ja painunut hankeen. Päivällä kostuneet vaatteet höyryävät keveästi tulenkajossa. Laavun hämärässä hehkuu piipunpesän punainen täplä. Lumentulo on lakannut. Hemmi katselee laavun havuilta taivaalle, joka on alkanut sinertää. Hän keksii sieltä tähden. Niitä ilmestyy muitakin. Kohta näyttää taivas aivan musteen siniseltä. Mustan tunturiselänteen takaa kohoaa suuri kuu. Metsässä naksahtaa kajeasti. Kylmii. Kun se tulee tajuntaan, laukeaa mieli hyväksi. Kulkee taas suksi. Silmät painuvat kiinni. On otettava unet. Huomenna haetaan porot.

LAPIN . . .

Jatkoa etusivulta

laiden rooli — se on vaativan eräretken antamien yhteisten kokemusten omaksumista.

● **SUSIVAELLUS KARIGASNIEMI — ENONTEKIÖ**

Johdatus.

Retken allaoleva esittely ei ole tyhjentävä. Siinä tuodaan esiin ja painotetaan vain eräitä retken "erikoisuudesta" johtuvia, tärkeimpiä seikkoja.

Retkiohjelma selviää retkisuunnitelmasta, jota on rajoitetusti saatavissa Suomen Ladun toimistosta. Suunnitelmaa pyritään noudattamaan.

Aika. Matka alkaa 29. 3. illalla, vaellus 30. 3. illalla, ja kestää 15. 4. iltaan, erämaavuorokausia 17. Matka päättyy 17. 4. aamulla.

Vaellusreitti on valittu verraten vähän käytetylle, erämaa-alueelle. Alue on retkeilyllisesti vaativaa, enimmäkseen puutonta tunturia ja koivikkoisia laaksoja. Pihkaputta nähdään vasta lähellä Hettaa! Autiotupia on vähänlaisesti, poroja kultamiesten, sekä rajavartiolaitoksen omistamia. Osa niistä saattaa olla "asuttuja", mikä tietää ylimääräisiä kieppiöitä. Alueen kartat ovat taloudellisia, niitä on aika hivakka. Katso karttaluetteloa, yleiskartat olisi jokaisen syytä hankkia.

● **PÄIVÄOHJELMA** toistaa itseään, matkantekoa 8—12 tuntia, loput päivä- ja yöleiriytymistä, sekä lepoa. Lepo = varapäiviä on 3, niiden käyttö selviää retken aikana — toivotaan, että ne jäisivät lepoon. Tarvittaessa (kelit, päiväsose, yökylmä) tai sovittaessa käännämme vuorokausirytmin päälaelleen, vaellamme öisin, lepäämme päivät! Rinkkahiihdon keskiarvo noin 24 km päivässä, yhteensä n. 400 km, huiputus- ja lepopäivähiihtoa n. 60 km.

● **YÖPYMISET** autiotuvissa ja louteilla, sekä harjoitusmielessä ehkä lumikiepeissä, s.o. lumeen kaivetuissa luolissa. Ulkoleirien yötulista ei voi puhua lämmittävässä mielessä, sillä polttopuu on "tuorejäädytettyä tunturikoivua".

● **VARUSTEILLE** asettaa ulkoleirit ja yöpymiset erikoishuomioita. Tärkeimpinä mainittakoon paksu (3—5 cm) vaahtomuovialunen makuupussin (untuva) koko pituudelle. Avaruushuopa (USA) tai muovikelmu, joka on ainakin 2 kertaa isompi kuin vaahtomuovialunen, tulee makuuksen alle. Riittävästi "varavillaista" ja tuulipuku myös mukaan. Kamelinkarvavillavarusteet niitä tarvitseville, esim. avosormikkaat, polven- ja lantionlämmittäjät jne. Kumirukkaset ovat puutalkoissa verrattomat, hiihtokäsineet pysyvät tällöin kuivina. Älä unohda rinkasta sadesuojaa, sitä tarvitaan talvellakin. Ulkokäyttöön soveltuvat kämppätossut, esim. nutukkaat tai huopaterät — ovat myös hyviä makuupussijalkineita!

● **JALKINEIKSI** suositellaan suju-kumimonoja tai Partiosaappaita, joihin on sovittava sukkapari (nailon + villa), syylingit ja villapohjallinen, näitä vaihtokerta rinkkaan. Lumilukot (pitkävartiset) ovat välttämättömät, ellei käytä saappaita.

● **ERIKOISVARUSTEET.** Tärkein on tehokas bensiinikeitin. Sen ottaa mukaansa vetäjän "runkoporukka". Jokaisen on otettava mukaansa 3/4 — 1 litran muovipullollinen normaalibensiiniä, ei lyijytettyä erikoisbensiiniä. Pullo sijoitetaan rinkan ulkopuolelle vasta hiihtovaelluksen alkaessa, huomioi kiinnitys! Otsalamppua suositellaan, 2 lovetta ja lumilapio runkoporukan toimesta.

● **YHTEISVARUSTEET** ja kautuvat eri henkilöiden kesken erillisen luettelon mukaisesti. Luettelo lähetetään osanottajille maaliskuun alussa.

● **SUKSET.** Suositellaan (melkein vaatimus) pitkiä eräsuksia ja kannantakasiteitä, esim. Karhu-Tunturi. Ota siteiden varaosia mukaan! Terässauvat isoin muovisin sommin ovat kestävimmät.

● **MUONA.** Otetaan 16 vrk tarve kertaheitolla! 800 g/vrk on riittänyt minulle aikaisemmilla retkillä. Retken aikana ei ole tilaisuutta muonatäydennykseen. Muonan on oltava nopeavalmisteista, sillä polttoainetta on rajoitetusti (bensiini), millä joudumme "kypsän veden" lisäksi valmistamaan osan aterioitakin päiväruokailuissa — ajan säästämiseksi. Yöleirien ruoka valmistetaan koivunuotioilla. Ruokailuastiaksi suositellaan "jätkän kauhaa", 1 litr. ALUkauha, missä voi ruokaansa välillä lämmittää — ja tehdäkin, ainakin allekirjoittanut käyttää sitä myös siihen. Älä unohda vitamiini-, hivenaine-, tai Calcitonid-tabletteja, ruoka- ja juomavesi tehdään suurimmaksi osaksi lumesta!

● **HARRASTUKSET** retken aikana. Johtajasusivaatimuksiaan täyttäville sopii eräretkeilyyn liittyvän harrastusnäytteen (tutkielman) aiheen kerääminen. Erääksi aiheeksi ehdotan: (voi harjoitella jo etukäteen) "Kuinka saadaan jäinen koivu palamaan", — ainoana apuvälineenä tulitikut! Muista aiheista esim. lintu- ja eläinkunnan jälkiesiintymät, sää- ja lumiolosuhteet. Valokuvaus ja kaitafilmaus ovat jo useimpien harrastuksia, retkimuistiinpanot olisi jo jonkun tehtävä!

● **RETKELLE VALMISTAUTUMINEN** on aloitettava hyvissä ajoin. Hoida kuntosi, kunnosta varusteesi, hanki ja pakkaa ajoissa! Harjoittele pakatun rinkan kantamista, 3—4 päivänä, 1/2 — 1 tuntia kerrallaan "lähtöviikolla", se kannattaa! Lähetä paluumatkan puhdasvaatepaketti Hettaan ennen lähtöäsi, osoitteen saat muiden retkiohjeiden yhteydessä. Eräretkien ja Lapin yleistietoja on Suomen Ladun julkaisemassa vihkosessa "Talvilomalle 1968". Ilmoittautumiset: Suomen Latu, Korkeavuorenkatu 25 A 3 Helsinki 13 29. 2. mennessä. Osanottajamäärä on rajoitettu! Tiedustelut, puhelin 634 064.

TAPANI PIHRAINEN